

ദുഷ്ടാഭാസൻ.

മരണ മന്ദസ്ഥിത മഞ്ജുമാധുരി-
ഭരത്തിലും, ഭൂകടിവീക്ഷണത്തിലും
ലവംചലിയ്ക്കുന്നവളുടെസൗരഭം
കലൻചാരിത്രമഹസ്സിനായ് തൊഴാം!!

ഗ്രന്ഥകർത്താവ്.

വിദ്യാൻ കെ. ശങ്കരനെഴുത്തച്ഛൻ.

ദുഷ്ടാദാസൻ .

[ഒരു ഗാനകാവ്യം]

ഗ്രന്ഥകർതാവു:—

കുറുവാൻതൊടിയിൽ ശങ്കരനെഴുത്തച്ഛൻ.

ശ്രീരാമകൃഷ്ണോദയംപ്രസ്സ്
ചെമ്പേക്കാട്.

ടിപ്പണീകർതാവു:—

കെ. എം രാമനാണിനായർ
മണ്ണാക്കാട്.

മുഹൂർത്തമീനം]

[വില ൨൭൫൩.

1st. Edition.

ALL RIGHTS RESERVED

മുഖവുര.

ഈ ചെറുകൃതി എഴുതുവാനാരംഭിച്ചത് ൧൧൦൨ കുംഭമാസത്തിലാണെങ്കിലും നാലഞ്ചു മാസത്തിന്നു മുൻപുമാത്രമേ മുഴുവനാക്കുവാൻ സാധിച്ചുള്ളൂ. 'നിർമാല്യമാല്യ'മെന്ന പേരിൽ ഇതിന്റെ ചിലഭാഗങ്ങൾ ചിലപത്രങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ചരിത്രവിഷയകമായ പ്രകൃതഗ്രന്ഥത്തിലെ പ്രമേയം അവതാരികയിൽ സംഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. ചമൽക്കാരത്തിന്നുവേണ്ടി ചില ചില്ലറമാറ്റങ്ങളല്ലാതെ, ചരിത്രത്തിൽനിന്ന് പറയത്തക്ക വ്യത്യാസമൊന്നും ഇതിൽ ചെയ്തിട്ടില്ല.

'കസുമാഞ്ജലി'യെപ്പറ്റി ഏതാനും പത്രങ്ങളോ എന്റെ ചിച്ഛേദനീതന്മാരും ശ്രദ്ധയുള്ളായ ചില അഭിപ്രായങ്ങൾ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്; അവയെ ഞാൻ സാദരം ശ്രദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്; 'കസുമാഞ്ജലിയും' 'നിർമാല്യമാല്യ'വും ഒരേകാലത്തു ഒരു പുസ്തകയിൽ പൂർണ്ണ പുസ്തകങ്ങൾകൊണ്ടു വിചരിച്ചിട്ടുള്ളവയാകയാൽ അവയ്ക്കൊരു സാജാത്യം കാണുവാൻ വഴിയുണ്ടെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. മാല്യത്തിന്റെ മുഴുവൻ രചനയും പൊതുജനദൃഷ്ടിയിൽ കൊണ്ടുവരുന്നതിന്നുള്ള എപ്പോഴകളും 'അഞ്ജലി' ചെയ്തുകാലത്തുതന്നെ നിർമ്മിച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്നതിനാൽ നിരൂപകാഭിപ്രായങ്ങളനുസരിച്ച് ഇതിലൊരു നിഷ്കർഷയോടുകൂടിയ പരിശോധന നടത്തുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. എങ്കിലും ആ അഭിപ്രായങ്ങൾ എന്റെ പുരോഗതിയിൽ പൂവിതരമെന്നുതന്നെ ഞാനാശിക്കുന്നു.

സ്രീകർമ്മ മാത്രമാണ് ചാരിത്രശ്രദ്ധി അവശ്യം ആവശ്യമായിട്ടുള്ളതെന്ന് നമ്മുടെ ഇടയിൽ എങ്ങിനെയൊരഭിപ്രായം വേരറ്റു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്; ഇത് സ്വർത്ഥജന്യ

അവതാരിക.

തുഞ്ചത്തുഗുരുപാദരുടെ ജീവചരിത്രമുഖേന ഭാഷാ ഭിമാനികൾക്കെല്ലാം മുന്പുതന്നെ സുപരിചിതനായിത്തീർന്നിട്ടുള്ള രൊളാണ് എന്റെ നമ്സഹോദരൻ ശ്രീമാൻ ശങ്കരനെഴുത്തച്ഛൻ. പോരൈകിൽ, ആ മാതൃഭക്തൻ ഇന്ത്യയിലെ കൈരളീഭേവിയുടെ പാദാരവിന്ദങ്ങളിലുറ്റിട്ടുള്ള 'കസുമാഞ്ജലി'യുടെ മനോഹരപരിമളം, മഹാകവി ഉള്ളൂർ എസ്സ് പരമേശ്വരയ്യരവർകൾ ആശംസിച്ചമാതിരി കേരളമെങ്ങും വ്യാപിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അവതാരികയുടെ ആവശ്യം തന്നെ ഇനി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികൾക്ക് ഞാൻ കാണുന്നില്ല.

പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തെ ഒന്നാവതരിപ്പിക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹം എന്നോടാവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ, ഹൃദയംപോക്കു പറയുകയാണെന്നാണ് വാസ്തവത്തിൽ ഞാൻ ആദ്യം വിചാരിച്ചത്. അല്ലെന്ന് തീർച്ചയായപ്പോൾ അതിന്റെ അന്തർവിശ്വത്തെപ്പറ്റി യുക്തിവാദം ചെയ്തേക്കാം. കല്ലന്മാർ തൊടിയുടെ അവതാരികകൂടാതെ ദുർഗ്ഗാഭാസൻ മാത്രം പറഞ്ഞിരുന്നില്ല, ഇതായിരുന്നു എനിക്കു കിട്ടിയ അറത്തു മുറിച്ചു മറുപടി. ഗുൽനാരയുടെ വഞ്ചനനിമിത്തം അല്ലെങ്കിൽ തന്നെ ദുർഗ്ഗാഭാസൻ കരകൊലം കാരാഗൃഹവാസമനുഭവിച്ചുകഴിഞ്ഞതാണ്. ഇനിയും സൂര്യപ്രകാശം തട്ടാതെ അ

ച്ചുക്രംതിന്നുള്ളിൽ കിടക്കുവാനിടവരുത്തുന്നത് കുറച്ചു കഷ്ടതനെയല്ലേ? അവതാരികയൊന്നെഴുതാൻതന്നെ ഞാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി. ഗുണലേശത്തെ പച്ചതീകരിച്ചുകാണിക്കുന്ന സുഹൃത്പ്രേമം, നിനക്കു നമസ്കാരം!

അറംഗസീബ് ചക്രവർത്തിയുടെ കാലത്തു നടന്നിട്ടുള്ളതും, ഏകദേശം അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ സംബന്ധിച്ചതുമായ ഒരു സഭവെത്തപ്പറി എഴുതീട്ടുള്ളതാണ് ഈ ഖണ്ഡകാവ്യം. ചക്രവർത്തിയുടെ അലഭാവമറ്റ സഃമ്രാജ്യഭാഗവും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധർമ്മപതിയായ ഗുൽനാരയുടെ സൗന്ദര്യത്തിരക്കുംകൂടി യോഗ്യപുരത്തിലെ അരുന്ധതീദേവിയെ ഒരു വിധവയാക്കിത്തീർത്തു. യശോവന്തന്റെ മരണത്താൽ അനാഥായിത്തീർന്നിട്ടും; രാജ്ഞിയുടെ ധീരതയാൽ രാജ്യം ചക്രവർത്തിക്കു കീഴൊതുങ്ങിയില്ല. വീരനും, വിശ്വസ്യനുമായ ദുർഗ്ഗാദാസന്റെ സേനാധിപത്യമാണ് രാജ്ഞിക്കു് ഈ വിഷമഘട്ടത്തിൽ ഏകാവലംബമായിരുന്നത്. അറംഗസീബിന്റെ പ്രാണപ്രേയസിയായ ഗുൽനാരയെത്തന്നെ, ദുർഗ്ഗാദാസൻ ഒരു ബന്ധിയാക്കിപ്പിടിച്ചു് അരുന്ധതീദേവിക്ക് തിരുമുൽക്കാഴ്ചവെച്ചു. ഉദാരയായ ദേവിയായ കന്യ, ഉടനെ അവളെ മേനാവിൽ കയറി, ദുർഗ്ഗാദാസനെത്തന്നെ തുണകൂട്ടി ഭർത്തുമനാപത്തിലേയ്ക്കു കയറുന്നുണ്ടായതു്. എന്നാൽ, ഇതുകൊണ്ടു് മറെറാന്നുതന്നെ സംഭവിച്ചില്ലെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ; യുവാവായ ദുർഗ്ഗാദാസന്റെ അ

സാമാന്യമായ പൊതുജനവും, രൂപലാവണ്യവും കണ്ട് ഭാരതാധീശപരിയായ ഗുൽനാരയുടെ ഹൃദയത്തിന്ന് നല്ലൊരിളക്കം തട്ടി. അതുകല്പവീണ കുളപ്പോപൊയായി; കുറച്ചു ദിവസം അവൾ പ്രസ്തുതസംഗേതി മുടിഞ്ഞു. ഒടുവിൽ, തന്റെ അഭിലാഷസീമിക്കുവേണ്ടി, ആ വീരയുവാവിനെ സ്വന്തമാക്കിയിരിക്കാണുതന്നെ ചതിയിൽ പിടിച്ചിച്ച് കാശ്ചേർത്തിലിടിച്ചു. കാമസന്താപമായി രാത്രി തടുത്തു മുറിയ്ക്കപ്പെട്ട പലവിധത്തിലും അദ്ദേഹത്തെ പ്രലോഭിച്ചിട്ടുണ്ടാകുന്നു. ഭക്താഭിമാനം അവർക്കു മനസ്സിലായി! താൻ മാറിടത്തിലെടുത്തണിയുവാന്മാരിക്കുന്ന രത്നം തൊട്ടാൽ പൊള്ളുന്ന കനൽക്കട്ടയാണെന്ന് അ സാധു അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. നൈരാശ്യംകൊണ്ടു അരിശം മുഴുത്തസാർവ്വഭൗമിയുടെ ദൈവദാസ്യം വാക്കുമാതി ഇനിതടുത്തുപള്ളിയുടെ തലപോകുവാൻ. പക്ഷേ രാത്രിയെരിയായ രാജപതിയെപിന്തുടർന്ന് കല്ലറവാതിൽക്കൽ പറന്നിന്നിരുന്ന ഭിരിയാർഖാൻ, ആ രാജപതിയോടൊന്നിനെ ചാരിതൃനിഷ്ഠയിൽ സന്തുഷ്ടനായി, പെട്ടെന്നു കടന്നുപെട്ട അദ്ദേഹത്തെ അപ്പോൾത്തന്നെ ബന്ധനത്തിൽനിന്നു വിമുക്തനാക്കി. തന്റെ കത്വീതപ്രവൃത്തി പുറത്തായതിനാലുള്ള അവമാനം സഹിക്കാൻ വയ്യാതെ ഗുൽനാര ആത്മഹത്യയെ അഭയം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇത്രയും സംഗതികളാണ് ഇതിലെ കഥാവിഷയം, ഈ കഥയുടെ തന്നെ ഏകദേശമെടുത്ത് ശ്രീമാൻ പള്ളത്തു രാമനവർകൾ ഒരു കവിതയെഴുതി ഏതോ മാസികയിൽ

പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതായി ഞാൻ ഓർമ്മപ്പെടുന്നുണ്ട്. പക്ഷെ, ആ ചെറുകവിതയിൽ കഥാഭാഗങ്ങൾ ഇത്രയൊന്നും വ്യക്തമായിരുന്നില്ല. എന്നുതന്നെയല്ല, ചാരിത്രഭൂഷണബലാവർദ്ധിതൻ്റെ ഒരു ശോഭാവിശേഷത്തെക്കുറിച്ചുവർണ്ണനയ്ക്കുവേണ്ടി, സ്വതന്ത്രമായ പുരുഷന്മാർ അതതു കാല്പനികമായി കേന്ദ്രത്തിലെത്തുന്ന അഭിപ്രായം നശിക്കാതെ ലോകത്തിൽ ഇന്നും നിലനില്ക്കുന്ന സ്ഥിതിക്ക് കരയധികം ഭക്തിഭാവ സമ്പന്നരാണ് അവതാരം നമുക്ക് ആവശ്യമായുമാണിരിക്കുന്നതു്.

ആറുവണ്ഡങ്ങളായി തിരിച്ചിട്ടുള്ള ഈ ലാലുകാവ്യം മുഴുവനും പലേതരം ഭാഷാവൃത്തങ്ങൾ കൊണ്ടാണ് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതു്. യുവകവികൾ ആദ്യം, ദ്രുതവണ്ഡങ്ങളായ സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിലെഴുതിപ്പരിശീലിക്കുന്നതു നല്ലതാണെന്ന് ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. എന്നാൽ, ഭാഷാകവിതയ്ക്ക് ആ ധാടിയുള്ള സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളേക്കാൾ തന്റെ പഴംപാട്ടുകൾതന്നെയാണ് അധികം യോജിക്കുകയെന്നുള്ള പരമാർത്ഥത്തിന്നു അതൊരിക്കലും ബാധകമല്ലതന്നെ സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളുടെ പ്രത്യേകിതവർണ്ണനയ്ക്കും ശിഥിലങ്ങളായ ഭാഷാവൃത്തങ്ങൾക്കു ഒരിക്കലും കിട്ടുകയില്ലെന്ന് ചില വദ്യസാഹിത്യകാരന്മാർ കൂടി എഴുതിക്കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ഏതുരസത്തിന്നും ഒരുപോലെ യോജിക്കുന്നവയാണ് നമ്മുടെ 'കേക' മുതലായ ചില വൃത്തങ്ങളെന്ന് ഉദാഹരണപൂർവ്വം തെളിയി-

അവാൻ എന്തിനും സാധിക്കും. പക്ഷേ, ഈ വിഷയത്തിന്നു ഔദ്യോഗികമായി നിന്നു ഇതിലധികം സ്ഥലമെടുക്കുന്നതു് ഉചിതമായിരിക്കയില്ലല്ലോ. ബന്ധശൈലിയിലും ഭാഷാവൃത്തങ്ങളുടെ ഒരു ഭാഷമല്ല. പ്രത്യേക അതു അവയുടെ ഒരു പ്രത്യേക ഗുണമാണെന്നാണു് ഞാൻ പറയുക. ഇങ്ങിനെ ലുപ്തപ്രചാരങ്ങളായ മറ്റു പല വൃത്തങ്ങളുമെടുത്തഴിതി ഭാഷയിൽ നടപ്പാക്കണമെന്നാണു് കവികളോടൊല്ലാം ഇപ്പോൾ വന്നു് അപേക്ഷ.

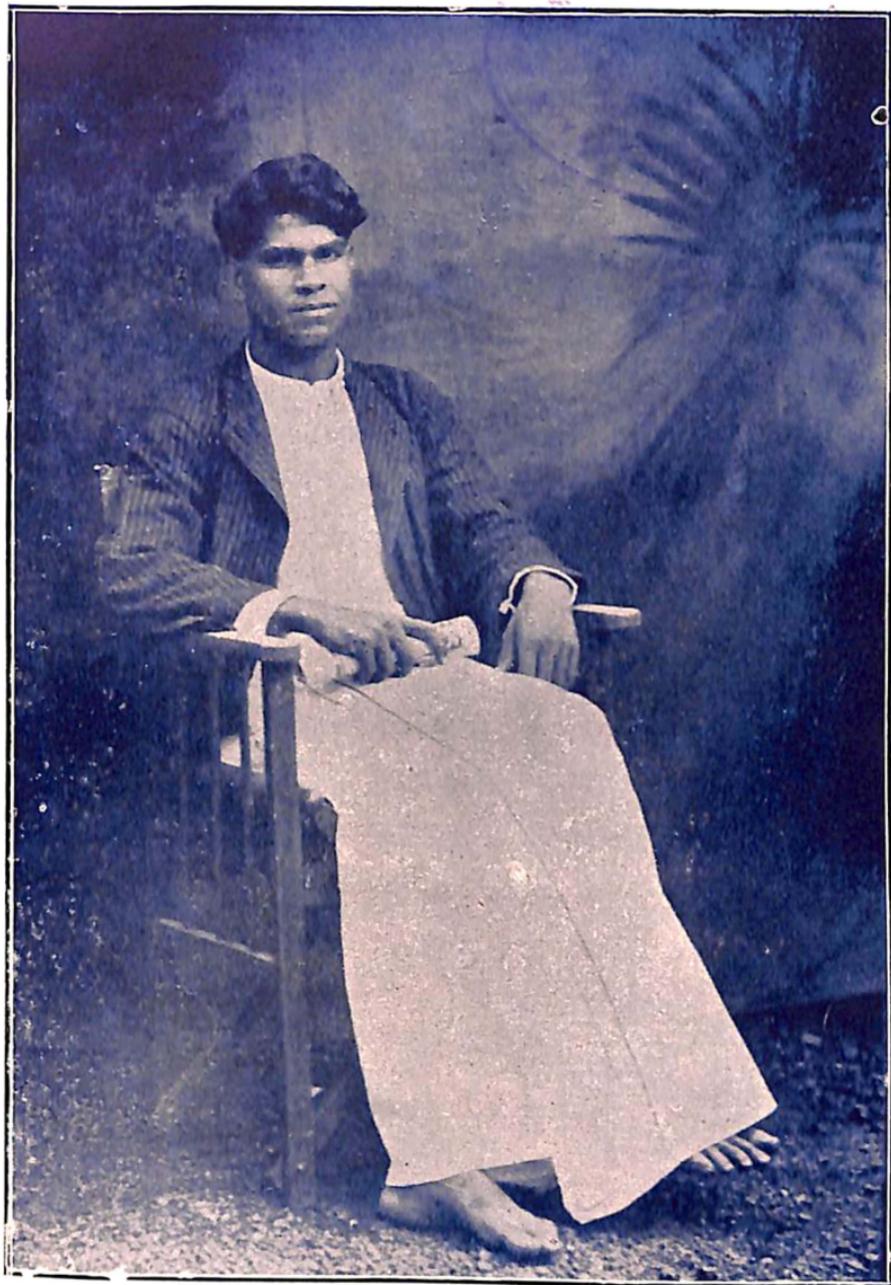
ശങ്കരനെഴുത്തച്ഛന്റെ കവിതയ്ക്കുള്ള പ്രത്യേക ഗുണമായ ശബ്ദാലോചനം ഈ കൃതിയിലും സാർവ്വത്രികമായി തെളിഞ്ഞുകാണുന്നുണ്ട്. സാഹിത്യരസികന്മാർക്കെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയെപ്പറ്റി രെഭിപ്രായം ഉണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കാൻ വഴിയുള്ളതുകൊണ്ട്. ഗ്രന്ഥം മുഴുവനും പകർത്തി അവതരിക വെറുതെ ഭീഷ്മിപ്പിക്കുവാൻ ഞാൻ ഭാവമില്ല. എങ്കിലും യോഗ്യപുരത്തിലെരാജാവി തുൽനാരമുപേന ചക്രവർത്തിയായ യീരസന്ദേശത്തിലെ, വീരസംവെട്ടിത്തുടങ്ങുന്ന ഒരു നാലുവരി ഇവിടെ ഉദ്ധരിച്ചുകൊള്ളട്ടെ!

“അകമത്തിനോടു, മസത്യത്തോടുംനേരിട്ടീടുചാ-
 നെത്രയും കഴ്ത്താത്തതാണെങ്കിലുമെന്നും
 ക്ഷമര സന്മോടീടുന്നരജപുത്രസ്ത്രീകൾക്കുള്ള

ഭൂമിയിലകരങ്ങളുൾക്കൊ കഴിഞ്ഞീടുന്നതും,
 ഒരു രജപുത്രൻ ജീവിച്ചിരിയ്ക്കേണ്ടുന്നതും
 പരിശുദ്ധീകൃതമാകുന്നതും
 വാളിനേക്കുമാനപൂർവ്വംതപിച്ചിടുന്നതും—
 യോഗ്യപുരത്തിലിന്നും നൂലുതന്നെ!”

ഇങ്ങിനെ സന്ധ്യയായിപ്പോകുകയും ചെയ്തപ്പോൾ ഇദ്ദേഹം
 കർത്താവിന്റെ രചനയ്ക്കുള്ള പാടവാ ഒന്നുവേറെത്തന്നെ
 യാണെന്ന് സമ്മതിച്ചു കഴിഞ്ഞു. ഭക്താഭാസന്മാർ സാഹിത്യ
 ലോകത്തിൽ അപ്രാപ്യമായ സമാധാനം ലഭിക്കുന്നകാര്യം
 തിളെനിക്കുസംശയമേയില്ല. മാതൃഭാഷാപോഷണത്തിൽ
 എന്റെ സഹോദരന്മാരേ ഇതു താൽപ്പര്യവും, ഉന്മേഷവും
 നിലനിന്നുപോരുന്നില്ല ഇതാണിദ്ദേഹം അനുഗ്രഹിക്കട്ടെ!

പട്ടാമ്പി }
 ൧൧൦൬ കുറും } കല്ലമ്പലംതൊടി രാമുണ്ണി മേനോൻ.
 ൧൦-൦൦൯-

വിചാൻ. കെ. എസ്. എഴുത്തച്ഛൻ

ദൃശ്യാഭാസൻ.

I

[അനാനട]

1. ഇതാരൊരു യുവഭടന്റെ പിന്നിലായ്
നടകൊള്ള മനാനട സുഗാത്രിയാൾ
മനാ കളുപ്പിയും മുഷസ്സു ശൂക്രൻ തൻ
പിറകിലായ് വരും കണക്കണയുന്നു?
ഉദാരരൂപരാം യുവമിഥ.നത്തെ-
ച്ചുഴന്നാത്തു വിളിച്ചുരുതരമോദം
ഭടാവലി നടന്നിടുന്നു പൂക്കളെ-
ച്ചുഴന്നമത്താളി മനോജ്ഞമാലപോൽ.
ഇവൻ ജായാപതികളല്ല വൻപേരിൽ
ജയിച്ചൊരു വീര ഭടവരൻതന്റെ
മുഖഭാവമാണീ യുവാവിൽക്കാണമതീ;-
നതാംഗി ബന്ധിയാമൊരു രാജ്ഞിയാവാം.

2. പുരു വീരരസം കളിയാടും നേത്രം,
 യുവലക്ഷ്മീപൽകനൊരു ദീപ്ഗാത്രം,
 വിഭൂതഭാനുമൽപ്രതാപ, മേതിനം
 കഴിഞ്ഞിടുമെന്നു പറഞ്ഞിടും ഭാവം,
 വിരിഞ്ഞമാറിട, മുരണ്ടു നീണ്ടുകൈ,
 വിജയശ്രീയ്ക്കേഴും പതാകയാം ചില്ലി,
 ഇവചേന്നു പാരം ലസിച്ചു മംഗല-
 പുരുഷസൌന്ദര്യ സുരചിരഗാത്രം.

3. ഇടിഞ്ഞൊക്കും ഭേരീരവം മുഴക്കിനൽ-
 ബ്ദേ രലച്ചാഞ്ഞെന്നതുപോലെത്തവെ,
 പൊടിപടലിയിൽ മറഞ്ഞുവിണ്ടലം;
 തെരുവിൽ നിന്നാകെ ജനാവലി മാറി;
 പുരി ഭയപ്പെടുവിറച്ചു; വാനിട-
 മുരളമും മേടകളടച്ചു കണ്ണുകൾ;
 പരം വീരലക്ഷ്മി തകർത്തരംഗമായ്
 ബ്ദേകലം പിന്നിട്ടൊരു തെരുവെല്ലാം.

4. നിലാവു പൂവുടലെടുത്തണഞ്ഞപോ-
 ലൊരു ചെറുതാരം ധരയണഞ്ഞപോൽ
 ലസിപ്പൊരാ വിലാസിനീരത്നം ലോക-

മിഴിയ്ക്കുവാച്ചുമാംകതുകമേറുന്നു.
 നയനാഘൃചിന്നിപ്പരിശ്ലാനമായി
 വിളങ്ങിടുന്നൊര തരണി തന്മുഖം
 ദിനാന്തത്തിൽ പയഃ കണം കലന്നിടും
 തുടനളിനത്തിൻ പരിപാടിയെടു.
 വിലോലമുണ്ണുകന്തളം കളിച്ചിടും
 വിശാലമാം ഫാല തലത്തിലെങ്ങുമെ
 തെളിനമുത്തൊളി കലന്നിടും വേപ്പു
 കണങ്ങൾ ചിന്നുന്നു നയനമോഹനം!

5. ക്രമേണ നിശ്ശബ്ദനിലയി ലാശ്ലീനം
 ചെറുതുമുമ്പുകണ്ടൊരു വരൂഥിനി;
 ദിവാകരനസ്തംഗമിച്ചു; ശാന്തമാ-
 ളുലക; മെല്ലവെ കളിക്കാറു വീശി!
 കനകപ്പൊയ്ക്കയി ലിതേവരെ യോടും
 കളിച്ചസന്ധ്യയീ വധുവിനെ ക്കാക്കൈ,
 മനം കലങ്ങിത്തൻ വിളയാട്ടം നിത്തി-
 ത്തമോയവനികണ്ണികം മറഞ്ഞുപോയ്.
 പറന്നു ചേക്കേറാൻ തപരിച്ചിടും പക്ഷി-
 പ്രജം സുഗാത്രീയാൾ കൈഴമഴൽകാക്കൈ,
 അനതാപം പൂണ്ടുകരഞ്ഞിതു; വാനം

വിവർണ്ണനായ്ത്തരാ കദംബാശ്രവീശ്വരീ.

ഇതാരാജസ്ഥാനപ്രതാപലക്ഷ്യമാം
 'യശോവന്ത'ഭൂപ സുവർണ്ണമന്ദിരം;
 ഭടാവലിയുമാ വരാംഗനയുമായ്
 യുവയോധൻ കടന്നിടുന്നു ഗോപരം.

മലർമാതൃ നൃത്തം ചവിട്ടിടുന്നാര-
 പ്പരത്തിൽ നാമിനിയൊരിയ്ക്കൽ പ്ലോയിടാം;
 ഇനിരംഗം മറെറാനാണയാം; വൻതമ-
 സ്സിതാഭുവനത്തെ നിദ്രിതം മൂടിപ്പോയ്.

II

(താരാട്ട്)

1. ഭാരതരാജാധി രാജകൊരു-
ഹീരമാ 'മെഴറംഗസീബി'ൻ
ഭാരതഭൂമിയിൽ നാം മുന്പുകണ്ട
നാരികലമെഴുതിമാല.
'ഗുൽനാർ', ഭാരതരാജ്യലക്ഷ്മി
തൻ വെച്ചെഴുന്ന സപത്നി
ഇന്ദു 'യശോവന്ത' സേനാനാഥൻ
തന്നാൽ ബന്ദിതയായി!

2. കാലക്കേടിൻ കെട്ടതിയിൽ, ക്ഷാരനിൽ
ഇലം താനാരും ഭൂമിയിൽ:
രാമൻ കാടേറേണ്ടിവന്നു, ഭൂ-
രാമനും നാണക്കേടാൻ!
എന്തിതിൻ മീതെ? ജഗത്തിൽ സ്പൃഷ-
സന്താപജാലം മൊത്തത്തിൽ
ചിന്തിയ്ക്കിലൊപ്പ; മരണൻപോലും

പൊയ്ക്കുന്നതു താഴ്ന്നുയർന്നു.

3. താതനെ കാരാഗാരത്തിൽ പൂട്ടി
 വീതശങ്കം മുഗിൾമന്നൻ
 താനായ് വിളംബരം ചെയ്തു യുവ-
 ഭൂപനരംഗസീബന്നാൾ.

4. ലോകം വിതച്ചതുകൊയ്തു; മാഷ്-
 മാകാ വിധിയതുമാറാൻ;
 കാരണത്തികലിരിയ്ക്കും തുണും
 കായ്ത്തിൽക്കണ്ടിടംറുനം.

5. എത്ര രക്തപ്പഴനീർത്തും രാജ്യ-
 ലക്ഷ്മിയെ പ്പൽകവാൻ മന്നൻ!
 കഷ്ടം! ക്ഷണിക ജീവിതമെ, നിൻ
 തൃണശമിജ്ഞാതുള്ളൊന്നൊ!!

6. ക്രൈസ്തവത്തിൻ കോമരമായിപ്പൊട്ട-
 ന്നാവിദ്വിച്ചുവന്നു
 പേടിച്ചുരണ്ടു വിറച്ചുമാത്രം
 ഭാരതലക്ഷ്മിപുണ്ണൻ!

7. ഹന്മാ! മതബ്ദ്രാന്താലസ്സനായ് സപ-
 ങ്കന്ദം മുക്തില റുവരൻ
 ഹൈന്ദവലോകം മമിച്ചു നാട്ടിൽ
 നിന്ദ്രകമ്ബങ്ങൾ തഴച്ചു!

8. നാനാഗുണഗണം തിങ്ങും റുവ-
 രാശയത്തെയാകമാനം
 കേടവരുത്തി മതബ്ദ്രാന്താരു
 സൂനത്തെക്കീടമെന്നപോൽ.
 ജാതിസമുദായ ഭേദമന്യെ
 നീതിമാ 'നക്ബർ' ഭരിച്ചു
 ഭാരതം തൻപെരൂരപ്പുത്രൻ വാഴ്ക്കു,
 ഹാ! മതദ്രോഹത്താൽ കെട്ടു!
 മന്ത്രിനെ വിണ്ണിലേക്കേറ്റും സപണ്ണ-
 സ്തുത്യശ്രേണികൾ മതങ്ങൾ
 എത്രമേൽ വൈരൂപ്യമാൻ കഷ്ട-
 മജ്ഞർ നേർച്ചുള്ള ചളിയാൽ!
 എത്രചോരക്കടൽ തീർത്തു? ലോക-
 മെത്രനിൻ ദംഷ്ട്രയ്ക്കീരയായ്!
 മന്ത്രിന്മാ, ക്ഷന്ധവിശ്വാസമെ, നീ-
 യെത്രവിപത്തുകൾ ചേർത്തു!!

9. വിശ്വാസത്തിനായിക്കണ്ഠരക്ത-
 മപ്പിച്ചിളച്ച ചിലയോധർ;
 കത്തിടും പ്രാണനുമായിച്ചില-
 രെത്തിച്ചില മരണാട്ടിൽ.
 മറ്റു ചിലർമതംവിട്ടു നിജ
 കൊറ്റിനുംപ്രാണനുമായി;
 മുറുംഹിന്തുക്കൾവലഞ്ഞു തങ്ങൾ-
 കരോരുടയോനില്ലാതെ.
 വേലിവിളവിനെത്തിന്നെന്നാര-
 കാലമോത്തീടുവാൻ മേലാ!
 ഹാ! മതസപാതന്ത്ര്യ മറ്റുള്ളൊരു
 കാലമാഹന്ത കരാളഃ!
 തമ്മിലടിച്ചു തല കീറീടും
 ഹിന്ദുരാജന്മാർ പലരും
 ഒന്നുപോലെതലതാഴ്ന്നി മുഗീരും.
 മനവമെച്ചുകോലിൻ മുമ്പിൽ.

10. എന്നാൽ 'യശോവന്തനീഹൻ'ലോകം-
 വന്ദിയ്ക്കും പൂജഷസിഹം,
 കായ്മമായെണ്ണീലതിനെയാർ-
 വീഴ്ത്തിൻ പൂജഷമുത്തി.

11. സമ്രാട്ടിൻ കൺകൾ ചുവന്നു; മെന്മേൽ
 കരും പുരികം വളഞ്ഞു;
 നിമ്നമതം രാജ്യം കൊള്ളചെയ്വാൻ
 ദുർമ്മതികല്പനയായി!

കററക്കാർവേണിയാം റാണിവാക്കു
 മറെറാരുകാരണമായി
 തെറെറന്നു ഭൂമിപാലേന്ദ്രനേവം
 മുററും കയ്തൂ ചാടിടാൻ

12. 'തുൽനാര'കവലംറാണിമാത്ര-
 മല്ലതാനെന്നും സഗർവ്വം
 സുന്ദരീലോകത്തിനാകെയൊരു
 സാർവ്വഭൌമിയെന്നുമോർത്തു.
 തെററീനിനവിന്'ല്ലെന്നാകിലും
 ചെററീഷലുണ്ടായിത്തീൻ
 യോധപുരറാണിയാകും ഭൂധ്യ-
 ശീല'യരുന്ധതി'മൂലം.
 നാരിയ്ക്കു തന്നെപ്പോലുള്ളമറ്റ-
 നാരിയെക്കണ്ടിടുന്നേരം,
 പാരിച്ചിടും പരിഭവമെന്നു

സാരജ്ഞന്മാരുരയ്ക്കുന്നു.
 കാൽമതുസാത്ഥി മരയി, റുപ-
 ഭായ്യയരന്ധതിയോടായ്
 വൈരം വളർന്നിതു നാളിൽ നാളിൽ
 ഭാരതാധിപതിയ്ക്കുള്ളിൽ.
 മാനുഷ സൽഗുണാരാമംകത്തി
 നാമാവശേഷമായിടാൻ
 വോരം കരൾക്കകം നീറിക്കത്തി-
 പ്പോര മന്യയാത്രയാശൻ.
 രാജ്യവാസീജനം വാഴ്ത്തുതണ-
 പ്പുജ്യയെഴുമ്പദാനം
 പ്രാജ്യമന്യയാഗിയാളിക്കത്താ-
 നാജ്യമൊഴിച്ചിതു മെന്മേൽ.

13. 'യോധപുരം' നാലുപാടും മുഗിം-
 സേനവളഞ്ഞുമുച്ഛിടം;
 പാരംപ്രകൃഷ്ടബ്ധമായ് ശാന്തമാമ-
 പ്ലാരിട മാകെനിതാനം.
 മാത്രഭൂവിൻ വിളികേട്ടുസേനാ-
 ജാലമൊരുമിച്ചുകൂടി;
 രാജപുത്രബാഹുവീർവ്വം രാജ-

രാജനും ബോദ്ധ്യമായ്തീർന്നു.
 ഏറെനാൾനിന്നുസമരമൊര-
 ഭാഗത്തിലും ജയമന്വേ;
 വാശിയും മുത്തിതു നാളിൽ നാളിൽ
 നാശത്തിന്നാദിമ ബീജം.
 നാട്ടാർ വലഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു രണ്ടു
 കൂട്ടത്തിലുമാൾ തുലഞ്ഞു;
 മാത്രാധികം കളിയാടി നിത്യം-
 ഗോത്രയിൽ ഭൂദീക്ഷമെങ്ങും.
 കേഴമാനല്ലതൻ മുന്നിലൊര
 കേസരീവീരനാണെന്നായ്
 നേരായറിയവെ, സമ്രാട്ടിനു-
 മാഽലാഹന്തു വിടിച്ചു.
 രണ്ടുപെരും കടലാത്തലറി-
 ക്കൊണ്ടെതിർത്തിടുമന്നേരം
 കണ്ടുനിന്നോർ വിഷമിച്ചു, പാരം
 ക്ഷണുരായ്ത്തമ്മിൽ വടിച്ചു.

14. വാട്ടം ചെറുതിഹകണ്ടു മുഗിൾ-
 കൂട്ടത്തിനൊട്ടാകെ യജ്ഞാൾ
 തെറെറന്നുചീററിയെതിർത്താർത്തിതു

പറവർ പ്ലാളിയശേഷം.
 ഭംഗ്യാജയലക്ഷ്മീഃവരംപ്ലാൻ മലർ
 മഞ്ജുളമാലുവുമായി
 രംഗമണയവെ, യോധപരി-
 തൻവരൻ ഹാ!ഭ്രവെ പ്ലക്ലി!

15. ഭൂപൻ ഗതപ്രാണനായി വീഴ്ക,
 താപഭയാദികൾ തിങ്ങും
 സേനാവലി രണരംഗം വിട്ടു
 പാട് ചിതരിക്കഴിഞ്ഞു.
 കോട്ടവാതിലടച്ചപ്പോൾ മന്ത്രി
 പൂട്ടകമൂലം സഞ്ചലം
 കിട്ടീലവസരം തെല്ലം മുഗൾ-
 കൂട്ടത്തിനുള്ളിൽ ക്കടപ്പാൻ.

16. സൂത്ര്യനുംപോയി മറഞ്ഞു ധൂത-
 ശോകം വിമലയാം സന്ധ്യ
 മ്യാനവനേയായ് തീർന്നു; നിമ്ന-
 ലാശാമുഖങ്ങൾ കറുത്തു.
 നാട്കളും വാർത്ത പരന്നി; തതിൻ
 കൂടവെ വൻകൂരിരുളും;

നാളെ വിഭാതത്തിൽ മംഗ്ലതല്ലീ
നാട്ടിലെ ക്രൂരിരുട്ടേതും. .

താരഹാരങ്ങളണഞ്ഞീടാതെ
വാനം വിചണ്ണനാഷ്ടീൻ;
കാരം കറപ്പുപ്പാൻ നീജ
ഭൂമിപരിതാപം കാട്ടി.

III

[വഞ്ചിപ്പാട്ട്]

1. കാലചക്രമവിഹ്വലിനാശം തിരിയുന്നപാരിൽ
ഭൂരിസംഭവങ്ങൾ മെന്മേൽ കഴിഞ്ഞീടുന്നു.
കണ്ണനീരിലും കടന്നുള്ളൊരു നിരാധാരലോകം
തന്നി,ലേതോകൊടുതാകം 'സഹാറ' ഭൂവിൽ,
പെട്ടുഴലുമരന്ധതീരാജ്ഞിയ്ക്കാരു മാളായതി-
ല്ലൊട്ടുപോലും നാമാശ്വാസമേകവാണെങ്ങും.

2. ദഃഖസുഖങ്ങളിലിട്ടുനിരന്തരമൊരേമട്ടിൽ
സംസ്കരിപ്പമനുഷ്ഠനെ കാലഃമന്ദമയ്.
വാനംപൊഴിച്ചിടും നല്ലവെയിലുമ്പ്പോമാരിയും
പാരിലെയച്ചെടികൾക്കെല്ലാമാവശ്യംതന്നെ!
മുട്ടവേനലിൽത്തപിച്ചാൽ വഞ്ചാകാലത്തിൽപ്പൂച്ചെടി
പൊട്ടിത്തഴച്ചിടും പൂമൊട്ടണിയുമെങ്ങും

3. സുഖത്തിൻ പൂഞ്ചിരിതേടിയുഴരും മത്സ്യനഴലിൻ
നിഴൽപ്പാടൊങ്ങാനും കണ്ടാൽ വിറച്ചിടുന്നു;

പരിതാപമവശ്യമാം പരിപാകം വളർത്തുന്നു:
മനജൻമതിമോഹത്താലറിവീലൊന്നും!

4. ആശ്രയാശഭഗവാനെത്തൻമൃതജന്താവിനോടൊ-
ത്താശ്രയിപ്പാൻ സതീമണിയറച്ചു, വെന്നാൽ
കേവലംതൻ പ്രജകൾതൻ നിരാധാരാ വസ്ഥയനാ-
പ്പാവനരാജന്യസ്രീയെ വിലക്കിമുറും.
ഭാരതീയ രാജാക്കൾക്കു സ്വസ്വഖത്തിനല്ലജന്മം,
ഭൂരിസുഖം പ്രജകൾക്കു വരുത്താനത്രെ.

5. സന്തതം വസന്തശ്രീ പുണർന്നിരുന്ന മലർവാടി
വെന്തിടുംകൊടുവേനലിൽ ഷെട്ടിതെന്നേയ്ക്കും,
ഏങ്കിലുംകൃതാത്മതതൈല്ലതിനണ്ടായാ ശ്രയിക്കും
പിഞ്ചുചെടികൾക്കുനിഴലഭരംകമുലം.

6. മുഖംചാലെ കറുപ്പിച്ചും മലർപ്പഞ്ചിരിചൊഴിച്ചും
പലനാളുകളുവേഗം കടന്നുപോയി;
ശാന്തിസമാധാനങ്ങളെ വീണ്ടുയോധപുരികണ്ടു
ജ്ഞാതിവിട്ടുണർന്നുണ്ടു സചികളെപ്പോൽ.
ഏതുടഃഖപ്പാഴ്ക്കഴിയിൽ നിന്നുകരകേറുവാനും
കാലത്തിൻ കരത്തിനേററം കരുത്തുകൂടും;

പ്രാപ്തമാകും നവദിഃഖമസഹ്യമായ്തോന്നാമെന്നാൽ
 സഹ്യവേദനയായിടും കാലാനുരത്താൽ.
 നിയതിനൽകീടുമേതുകടനഭാരവുംചിരാൽ
 ഹൃദയമയവിറക്കിയിറക്കിടുന്മ.

7. ഒരുദിനം വിയല്പക്ഷിയുടെ ചലൽക്കരത്തിൽനി-
 ന്നരുശോഭമരുണപ്പൊൻ തളികമെല്ലെ,
 പെരുകടലലകളിൽ മന്ദമന്ദമാണ്ടുപോയി-
 ടുരയാമം കഴിയവെ, കലിതഭംഗ്യാ
 വാനാം നീലപ്പുപ്പനലിൽ ഞാരാജാലവിളക്കുകൾ
 ഭൂരിശോഭംതെളിഞ്ഞെങ്ങും കത്തിനില്ക്കവെ,
 ദീപമാലകളണിഞ്ഞു മന്ദസ്തേരവക്ത്രയായി
 ലാലസിച്ചു യോധപരികുമാത്രീയാൾ.
 ധന്യനായശോവനൻ തൻമുത്തിപുണ്ടുപ്രതാപപോൽ
 ഉന്നതഗംഭീരഭാവം കൊട്ടാരം നിൽപ്പു;
 ആകാശത്തെച്ചുംബിച്ചീടും കോട്ടമതിൽകൾക്കുചുറ്റും
~~ലാലസിച്ചു കിടന്നു~~
~~മോടിത്തേറ്റു വന്നുകിടന്നു~~ ത്രയാധമായ്.
 താരാസൂനം വിടന്നീടാ വാനിൻ പ്രതിലോചകൾപോൽ
 തോയപുണ്ണമാമ്പൽ തിങ്ങുമവശോഭിച്ചു.

8. ശാരദാഭ്രസമാനമാം സൌന്ദര്യങ്ങളിലിരുന്നീടും

പാർവ്വണ്ണേന്ദുമുഖികൾ തന്നാനന്ദജാലം
ഭീപ്രഭീപ്രപ്രയാലൈ പാരമൊളി പൂണ്ടു മിന്നി
ശുഭ്രാംബരത്തികൽപ്പല പുന്തികൾ പോലെ.

9. നാനാരത്നസ്തൂടികങ്ങൾ കോലുംഭിത്തിജാലംവൈ-
ശ്യാഭൂപുണ്ടുകരൾകട്ടു പരിലസിച്ചു; [ചി-
മണിജാല രശ്മിയും, പ്രതിബിംബഭംഗിയാലും
പ്രതിനവരസം കാണോർക്കണമുമന്മേൽ

10. ഹന്ത!മരതകക്കൽകൾ പടുത്തു പരിഷ്കരിച്ചോ-
രങ്കണത്തിൽ ത്താരാകാശം പ്രതിബിംബിയെ,
കാണുവോ, രാഗവൽ വിടൻ സപ്തജലപുണ്ണമായ
പൊയ്ക്കയന്നുനിന്നു പരിഭ്രമിച്ചീടും.

11. നന്നജന സങ്കലമാ മറ്റുപരിയാരാവമാൻ
യാദോജാലക്ഷ്യബുമാക മണ്ണവർപാലൈ;
മോടിയാലും, വൈചിത്രയാലും, പ്രതാപത്താലുമാ
രാജധാനിയാർക്കുമതുതാനന്ദമേകം.

12. വിണ്ണിനൊത്തൊ രരമനയ്ക്കുള്ളിൽ പ്പറത്തള-
[ത്തികൽ

മഞ്ജുവാമൊരു പീഠത്തിൽ മംഗലഗാത്രി
 അരുന്ധതീദേവിയിരുന്നരുളുന്നു ശാന്തയായി,
 ഛായാമന്ദിരസൗന്ദര്യത്തിൽ മധുരരൂപം.
 വിഭൂതിരേഖകൾ ശോഭിച്ചിട്ടു മുന്നതഥാലത്തിൽ
 വരിവണ്ടുകണക്കെഴും കുറുനീരകൾ
 ലാലസിച്ചിടുന്നുഭംഗ്യം, നീരലർക്കണുകളിലൊരു
 ശോഭനമാം ശാന്തരസം കളിയാടുന്നു.

13. കരതലത്തിങ്കൽപ്പരിപേലവപുഷ്പവിളപ്പി-
 ച്ചതിയായിട്ടേതൊ ചിന്താധാരയിൽ മുങ്ങി
 മേവിടുമദ്ദേവിതന്റെ മോഹനമാം രൂപം ചിത്ര-
 കാരസാർവ്വഭൗമന്മാരെ ഹസിച്ചു മൌനം!

14. ഒരുദൂതൻ തന്നാഗമ മവഗാഢനിദ്രയിൽനി-
 ന്നവികല ഗാത്രിയാളെ യുണർത്തിവേഗം;
 അവൻതൻവാണികളേതൊ വൈദ്യതവീചികളുപ്പോ-
 ളവനീശപരിതന്നുള്ളിൽ പ്പായിച്ചുഗാഢം;
 അനക്ഷണം മുഖഭാവം മാറിമാറിലാലസിച്ചു
 വിഭാതലക്ഷ്മിതൻ മഞ്ജുമുഖത്തിൽപ്പാലെ.

15. ഇരുവരിയായിനിന്നു കത്തും നിഷ്കന്ദീപങ്ങൾ

കൊളിയൊടുക്കുറച്ചതാ പരിണതാഭം
 രണ്ടുവാക്കളണഞ്ഞിടുന്നു രാജ്ഞീസന്നിധിയിൽ
 വിണ്ടലത്തിൽനിന്നു വീണതാരകൾപോലെ..
 ആദിയിൽനാംകണ്ട യുവമിഥുനമാണിതു: ദുഗ്ഗാ-
 ഓസനം ബന്ധിയായുള്ളരാജ്ഞിയാൾ താനും.

16. ഭവരൻപണിയവെ, യരാളപഷ്ടമിഴി-
 യരന്ധതിയെഴുന്നേറ്റു സാദരവേഗം.
 ഗുൽനാര തൻ കരപത്മം പിടിച്ചിരുത്തിനാളൊരു
 സ്വപ്നദ്രോസനത്തിൽത്തൻ സവിധത്തിങ്കൽ.
 തെല്ലനേരമേളുമാ മൊരനിശ്ശബ്ദമു നില-
 നിന്നിതരന്ധതിയതു ഭഞ്ജിച്ചിതേവം:-

“ഭേവി, ഭവതിയെ യേവം വിധത്തിൽക്കാഞ്ചയാൽകരൾ
 മാഴ്ന്നു തല്ലമല്ലെനിഷ്ട ശോഭനെ,
 വോർകളിലിത്തരമാപത്തസംഭവ്യമല്ലെന്നു ഞാൻ
 വീരപന്നീമൗലിമാലെ, പറയേണമൊ ?
 രാജകീയാതിഥിയാകും ഭവതിയെപ്രഭാതത്തിൽ
 രാജയോഗ്യമാം വിധത്തിൽ സൈന്യനായകൻ
 നയിച്ചിടും ഭക്ത്യസന്നിധിയിൽ, വിഷ്വാദലേശം നീ
 ക്ലമൊല്ല; സഹജതാ നറികതോഴി,
 ...”

രാത്രിതൻനിശ്ശബ്ദത.യിലാണ്ടുലയിച്ചുപോയ്‌ളിച്ചു-
ഗാത്രികൾതൻ പരസ്സരസംവാദം മന്ദം.

18. യാത്രയാൽത്തളന്നുവിളഞ്ഞൊരു പന്ത്രനതാപാര-
മാത്തനായസ്സാചലത്തിൽക്കിടന്നിടുന്നു.
തിരശ്ശീലനീക്കിവിണ്ടും രംഗമണഞ്ഞീടും ലോല-
വിഭാതലക്ഷ്മിയാളുടെ പാടലഗണ്ഡം
കിഴക്കതാ കണ്ടിടുന്നു; കളകളം പൊഴിയുണി-
തിളംകിളിജാലമെങ്ങും മിളിതാനന്ദം;

19. ശുക്രനൊത്തുദിഷ്ടസ്ഥാനത്തിങ്കലേക്കു ഗമിക്കും.
മാത്രാതിഗരാഗംകോലും പുലരിമന്ദം. (യായ്

ധിരജ്ഞം

20. ചേതനകോലുന്നവീണാകപാണംപോലതി കഴു-
യോധപുരരാജ്ഞി മന്ദമധുരമോതി:— [^] [൯൦
“പോകാമെന്നാൽപ്പല്ലക്കിതാ സജ്ജമായ് നിൽക്കുന്നുദുർഗ്ഗാ-
ഭാസനം വൻപടയുമനുഗമിച്ചീടും.
ദേവി, നിൻപ്രിയസോദരിയത്ഥിപ്പസൈന്യദ്രാത്രം ഭക്ത,
താവകം, മരൊന്നമിവൾക്കാവശ്യമില്ല.

21. ചക്രവർത്തിയാടു ഞാൻ ചോദിയ്ക്കുന്നു ഭവതിമൂലം
വിക്രമം കാട്ടീടേണ്ടതു സ്രീകളിൽത്താനൊട്

അ'കൃതനാനിനോടുമസത്യത്തോടുംനേരിട്ടീടുവാ-
നെയും കഴിഞ്ഞുള്ളതാണെങ്കിലുമെന്നും
അതരകതമോടീടുന്ന രജപത്രസ്രീകരം **മ**
കീർണ്ണകരണപ്രകാശം കഴിഞ്ഞീടും നന്നം.

22. അരാജപുത്രൻജീവിച്ചിരിക്കെസ്സാമ്രാജ്യഭാവം
പരിത്രപ്തി പൂണ്ടീടുവാനെളുപ്പമല്ല;
വാളിനനേകിടാനപൂർവ്വം തപിച്ചീടും നെഞ്ചി-
യോധപുരത്തിങ്കലിന്നും സുലഭതന്നെ."

23. ഏവമാവല്ലകീവാണി വിരമിച്ചീടവെ, മെയനം
ഭാരതജ്യംധീശപരിതൻപല്ലക്കനീങ്ങി.

IV

[മഞ്ജരി]

1. കാലം കഴിഞ്ഞു ചിലമാസ, മദ്യഗ്ലാ-
ഭാസൻ മുഗിറത്തുരുകിലാണിപ്പോൾ;
നീരസമല്ല ചതിച്ചതായോധനെ
'നിലെർക്കണ്ണാൾ തൻ പ്രേമമത്രെ!
ഭാരത സമ്രാട്ടിൻ രേപർകൊണ്ടപതിയ്ക്ക
മാനസം മാറിക്കഴിഞ്ഞു മുറും;
വീരനാം ദുഗ്ഗാഭാസകലനരാഗം
പാരം വളൻ വളൻവന്നു.

2. ധീരപ്രശാന്തമാം ഭാവവും, സൗന്ദര്യ-
മോലും മിഴികളാ ലുള്ളനോക്കും,
സ്തോരവദനവും, വിക്രമപ്രൗഢിയും,
ചാരുസ്വഭാവ മയ്യാടകളും
റാണിതൻ മാനസം ചോരണംചെയ്യുവാൻ
പാരംവയ്യാപ്തമായ് തീർന്നുകൂടി;
ഭൂരിഗുണത്തിൽ ഭൂമിയ്ക്കുയെന്നുള്ളതു
നാരികൾക്കുള്ള സ്വഭാവമത്രെ.

3. ചാരിത്രസമ്പന്ന തന്നെയായിട്ടിവ്യ-
 യോഷാമലാമണിയിന്നോളവും,
 കാല കേടിൻമൂലമാവാ, മഃഘോഷ-
 ഷാമത്തിൻ കോമരമായിതിപ്പോൾ.

4. പൊങ്ങും വികാര മഃഘവാൻ നോക്കുമ-
 ലംഗലഗാത്രി കഴ്ത്തിമുറും;
 തിരളളിൽ അരിങ്ങളിൽ മെന്മേൽ വളർന്നിത-
 അനപിതന്നുള്ള അലിശ്രയാശൻ.
 പാരം മുഴികളിയലാ കയംപോലാ-
 നാരിതൻപൂങ്കരൾ കേളാഭമാനാഃ
 ആരുമറിയാതെയുള്ളിൽ വളർത്തിടും
 കാമൻകരൾത്തടം നീറുമേററം.

5. ഭാവനാസപ്തത്തിൽ സപ്തമുദ്രംകീഡിച്ചു-
 ബഭ്രാവുകഗാത്രിയാൾ നാൾകഴിച്ചു.
 ഭാഷയില്ലാത്തൊരവർത്തൻ കവിതകൾ
 കാലംകവൻ കളഞ്ഞുപോന്നു.

6. ആരുമറിയാതെ പൊള്ളും നെടുവീർപ്പി
 വായുവിലെത്രലയിച്ചീടുന്നു!
 ശ്രീലമന്ദസ്മിതം കോലമപ്പു കളെ-

കീടം കരളുന്ന താരറിയും!
 ചേരാത്തദിക്കിലനുരാഗമിത്തരം
 പാരംവളത്തുന്ന തെന്തിനയ്യോ!
 തീരദ്രൗഹം നിൻചിന്തിതം, ജീവിത-
 മീവിധം തീർത്ത പരംപൊരുളെ, .

7. ഉൗണമുറക്കവും നാസ്തിയായ് റാണിയ്ക്കു,
 കാണിയും സപാസ്വ്യവുമില്ലാതായി;
 കാമനൈറിഞ്ഞ വലച്ചിൽക്കുടങ്ങിയാ
 നാരിദയനീയമായ് പിടഞ്ഞു!

8. മാലിനവമതിമൂലമെന്നു, മതിൻ
 കാരണമദ്ദുക്താ ഭാസനെന്നും
 റാണിധരിപ്പിച്ചു രാജാധി രാജനെ
 നീണാളവനെബന്ധിപ്പതിന്നും,
 നേർവഴിയ്ക്കായാലസാല്പ്രമെന്നമതു-
 മൂലാ ചതിച്ചു പിടിയ്ക്കാമെന്നും.
 നാരിതൻ കൌടില്യ നിർദ്ദേശം പോലെയ-
 ക്കായ്ക്കും സഫലമാസ്തിന്നിതിപ്പോരും.

9. കാമിനിപ്പുണ്ണെ, നീവെച്ചുകെണിയിൽത്താൻ
 താവകം കാൽകൾ പിണഞ്ഞുപോകാം;

ചാപച്യത്തിന്നുവഴങ്ങാതെ, സംശ്രദ്ധ-
ചാരിതം കാപ്പാൻ മരിയ്ക്കുന്നല്ല.

* * *

10. വാരൊളിത്തികളുദിച്ചുയന്നുനമ-
പ്പാലൊളിച്ചുദ്രിക നീളെവീശി;
ശാരദരാത്രി വിലസിമനോജ്ഞയാ-
യാകമുതാരഹാരങ്ങൾചാർത്തി.
മന്ദാനിലാഭോളിതങ്ങളോം വല്ലികൾ
പൂന്തേൻനുകൻ്ളി മുളിടുമ്പോൾ,
ആടിക്കളിയ്ക്കുന്നു പുനിലാവിലങ്ങി-
ങ്ങാനന്ദഗൃത്തം തുടൻപോലെ.

11. താരകകൾതോറും നടന്നു പരാഗവും
തുമണവുമാൻ മന്ദമന്ദം
ചാലെ കളിച്ചു പുളച്ചാർക്കും തൈത്തന്ന-
ലേകാന്ത നിർവൃതി ചേർത്തിടുന്നു.

12. ആകാശലക്ഷ്മിയെ യാത്തരാഗം പൂണ്ണ-
സോമനണത്തുപുണൻ്ീടവെ,
ശാരദനീരദ പ്പുന്വട്ടഴിഞ്ഞിഴ-
ഞ്ഞാരോമലാനന്ദ മുകുൻ നിലു.

13. വെൺമുകിൽ മാലയൊളിച്ചു കതുകത്താൽ
 വെണ്മതികണ്ണിണ പൊത്തിടുമ്പോൾ
 സുന്ദരരൂപനിലകിടാതാനന്ദ-
 കന്ദമന്ദസ്തിതം തുകിടുന്നു.

14. കാന്താംഗിയാളാമശ്ശാരദശ്ചിരി-
 കാന്തിഗുണങ്ങളെ യാത്തമോദം
 ഭ്രാന്തമധുപകലങ്ങളും മേല്ക്കുമേൽ
 പൂങ്കയിൽ വൃന്ദവും പാടിവാണി!
 സൂര്യാശ്ലേഷംകൊതിച്ചുൽബ്ഭ്രാന്തയായ്പോമാ-
 യാമിനിയ്ക്കൊന്നാരയായിയാമം;
 ആളനക്കങ്ങൾ നിലച്ചു നിലച്ചുവ-
 ണ്നാകാന്തശാന്തത യാൻറലോകം.

15. നിദ്രാസമാശ്ലേഷസൗഖ്യത്തോടാമുഗിൾ
 കൊട്ടാരംകൂടിയുറക്കുമായി;
 ഭദ്രാംഗി യാളൊരു നാരിപ്പൂണ്ണങ്ങോ, വി-
 നിദ്രമിതാഹന്ത! പോയിടുന്നു!

16. ആരിതരമനയിങ്കലസമയ- ,
 ത്താശങ്കാകമ്പിതയായ്പോമവൾ?
 നീരലർക്കണ്ണിണ നീളെനടത്തുന്നു

വേടിച്ചുപേടമാനെന്നപോലെ.
 സ്വപ്നവൃദ്ധമാലയൊ കൺകൾ കവരമി-
 സ്സർവ്വംഗ സുന്ദരീ മെഴുചീരണം?
 പദ്മചന്ദ്രാനന്ത യാളിവൾ പേരറ്റ
 പൂവമ്പൻതൻറെ പുകൾക്കൊടിയായാ?

17. ആശ്ചര്യമാനന്റേക്കീടുന്നിതിനുമ്പു
 നിശ്ചലം താരാകദംബകവും;
 സ്വപ്നം ചന്ദ്രികപ്പൊയ്ക്കയിൽ നീന്തുമി-
 മത്തമരാളിയാ ഭേദതൊരുവൾ !
 നീലാളകാവൃതമൃഗാന്തമുഖം
 ബാലാനിലൻ തടവീടുന്നേരം
 ലോലാളിമാലകളിയാടും കമലമാം
 ശ്രീലപത്തത്തിൻ വിലാസം നേടി.
 കാർനിരംപുണ്ടിടതിങ്ങിവളഞ്ഞതാരാ-
 വാർകനചില്ലി പരിണതാഭം
 പാരിടം വെല്ലാ നന്നംഗൻ കലവുള്ള
 നീടറ്റ വില്ലുപോൽ തേതാനുമാടും.
 ലോലമായ് കണ്ണുനന്ത വിശ്രാന്തമായൊര-
 പ്പേശലഗാത്രിതൻ നേത്രയുഗ്മം
 ഞ്ഞാടികപ്പാത്രത്തിലോളം കളിച്ചുങ്ങി-

ങ്ങോടും കരിമീനിണപോൽ മിന്നി.

18. താരണ്യമഃവോള മുത്തുംഗമാക്കിന
നീരാളാഹ്ലന്നമാം വക്ഷോദേശം
പാരമ്യലയന്ന മോഹനസദ്രത-
ഹാരാവലീപരിശോഭിതമായ്.

19. നെഞ്ചിടിപ്പാം ഭേരിതാക്കി വിജിതയാ-
മഞ്ചിതഗാത്രിയെ മന്ദമന്ദം
പഞ്ചബാണൻ നയിച്ചീടുകയായിനൽ-
ക്കാഞ്ചനസൗധതലത്തിലൊന്നിൽ.

പൃരഷഹീരമാം ഭൃഗ്വാദാസൻ ബല-
നായിക്കിടപ്പതീ മേടയിലാം;
നാരീകളങ്കമെ, നീ വളർത്ത വിഷ-
ഭ്രൂരഹം പൃത്തുഫലിയ്ക്കയായൊ !

20. രാജദാരങ്ങളെ കണ്ടുവണങ്ങിയാ
രാജഭടന്മാരൊതുങ്ങി നിന്നു;
പൃമണിമേടതുറന്നുടൻ സാശങ്കം
കോമളഗാഠിയകത്തുപുക്കാൾ !

കാമിനീമെഴുവിതൻ ചാപല്യം കാഞ്ചയാൽ
വാനം പകച്ചുമിഴിച്ചു നിന്നു;

നീരദ ക്ഷൗരത്താൽ സോമൻ മുഖംമൂടി;
ഭ്രൂഹജാലം നിശ്ചേഷ്ടമായി!

21. ദേവൻ പവനനികീല; നിർരാ
പൃമണിമേട നടുങ്ങിപ്പോയി:
പാവനചാരിത്രം വില്ലാൻ മുതിരുമീ-
യോഷതൻ സാഹസമെത്രകേമം!

22. വിശ്വവിമോഹിനി, സൗഖ്യോഭാസത്തി-
ശശപൽപ്പവിത്ര സതീത്പവിത്തം [നായ്
വില്ലാൻമുതിരും നീ കാചത്തിനായ് ഭൂപ്യാ-
ന:നാർഷ്വരന്തത്തെ ക്ഷോഭിക്കുകയാം!

V

[പാഠനം]

1. ഭക്താഭാസന്ദേശങ്ങളുടനീതപ്പൊഴാ-
 ഭക്തമകാരാഗാരത്തിലേകനായ്
 ക്ഷുദ്രവഞ്ചനാപാശത്താൽ ബലനാ-
 യത്തുതകാരകണ്ഠീരവൻ പോലെ
 സുപ്തനെങ്കിലും പെരുരുഷചക്ഷിതൻ
 നന്തനരംഗമാംമുഖവങ്കജം
 അപ്പമാനേഴിം ദിച്ഛാനഭാവങ്ങളുൾ-
 ക്കത്തമാദൾമായ് മിന്നി മുറുമെ.

2. രോമരാജീവിരാജിതമാം നിജ-
 മാറിടത്തിൽബഹുജം കെട്ടി സുഖം
 ധീരോദാത്തൻ ശയിക്കുന്നിതു ശാന്ത-
 വിചിയാമൊരു സാഗരംപോലവെ.
 കൂട്ടമില്ല കലുക്കുമില്ലയി-
 കൂട്ടിലും യുവകേസരിയ്ക്കേതുമെ;
 കാറ്റിലാടമൊപറ്റു ത,മാപത്തി-
 നാട്ടിടാനാമോധീരഹൃദയത്തെ?

3. നീരലർച്ചാണനീതയാകും കഥാ-
 നായികമണി മച്ചിന് കടക്കവെ,
 തോൾതുടനയനങ്ങൾ തുടിച്ചുവെ-
 മേതരം, തിരതല്ലം കരളുപോൽ.

4. വെമ്പിപ്പായമക്കൺ ചുറ്റുകൾതൻ
 മുഖിലായണിച്ചന്ദനക്കട്ടിലിൽ
 സുന്ദരയുവസോമൻ ശയിക്കുന്നു
 വിണ്ടലതന്നിലെന്നപോൽ മോഹനം!

5. നഷ്ടബുദ്ധിയക്കാമിനിയോധനെ
 ഒത്താട്ടിടാനടനാഞ്ഞുള്ള കൈകളെ
 തട്ടിനാനേതോശക്തി, യൊരുകനൽ-
 കട്ടയാണതു രത്നവരമല്ല.
 അന്നിധിഭൂത രക്ഷിതമായ്, യുവ-
 ചന്ദനംനാശവേഷിതമായ്കൊണ്ടെ.
 സുന്ദരിയൊന്നു പിൻവാങ്ങിനാൾ ചുട്ട-
 മിന്ദുവിൻ കാന്തികന്ദളമെന്നായി.

6. കാമനൊട്ടു മുന്പോട്ടു, മേതോഭയം
 സോമനേർ മുഖിമാലയെപ്പിമ്പോട്ടും
 കാമമിട്ടാട്ടി; ചുറ്റിയടച്ചിട്ടും

വായുവിൽക്കളിച്ചിടും പതാകപോൽ.
 തെല്ലുനേര മീമട്ടിൽ കഴിയെ, യുൽ-
 ഘൃല്ലപത്മ പലാശാക്ഷി സാനന്ദം
 മെല്ലവെ നകന്നീടുകയായ്ക്കാമ-
 സുന്ദരവരപുരുഷസൗന്ദര്യം.

7. “കാമമൊന്നു മുകന്നാവുഞാൻ സോമ-
 കോമമുഖം നിർവൃതിയാന്നാവു;
 മോഹനോദാര കണ്ഠത്തിലെൻകൈക-
 ളാമോദമാൻ ഗാഢമണച്ചാവു!
 ഇന്ദ്രയമൃതം നകരാതെ, ദിവ്യമാ -
 മീഡിണ്ണോർ മരത്തുലർ ചൂടാതെ,
 ദേവീയാകുവതെങ്ങിനെഞാൻക്രീഡ-
 യീനവ്യനന്ദനത്തിൽ നടുത്താതെ.

8. നാടുകിളിരിങ്ങമച്ചെങ്കോലും
 മമകാപാഠഗത്തിങ്കൽക്കനിയുന്നു;
 ഭൂരിസൗന്ദര്യം കാമിയ്ക്കാത്തോനുണ്ടോ
 സൂര്യരശ്മി നിറകലരാതുണ്ടോ!

9. ആവതെന്തു മറവീമലർത്താത്തിൽ നി
 നോലുംനന്മധുപുരംനകരംഞാൻ;

കാമകോമളഗാത്രം പൂണ്ടിപ്പൊളെൻ-
കാമിനിജനിസാത്ഥകമാക്കിടും.”

10. ഏവമോരോരൊ ചിന്തകളക്കയൽ-
നേർമിഴിയാള യിട്ടലട്ടീടവെ,
കേവലം വിവേകംപോയുന്മാദിനി
പോലവരം ശയനീയത്തിൽ വീണുപോയ് !

11. ഭാരതഭവ്യ സമ്രാട്ടുമൃടീടും
കോടീരത്തിലെ പൊൽപ്പനീർപ്പുവിതാ
പാരിടത്തിൽപ്പാഴ്ത്തേറ്റിൽപ്പതിച്ചുപോയ്
കാണുവോക്കുകരൾ നടുങ്ങും വിധം!
വാനിലുൽഗീയമാനാപദാനയായ്
വാരൊളിതുകിമേവിനതാരമെ,
ഏതുപാപത്തിൻ പാഴ്ക്കരണിനെയി-
പ്പാതാളപ്പടുകണ്ടിലേക്കുഴിയൊ!

12. ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളോരാതെ, ചാരിത്രം-
നിർമ്മല മത്ത്യജാതിതൻ സൗഭാഗ്യം-
ചെമ്മെയെഴവനം ഹാ! ബലിചെയ്വു, ദി-
ഷ്ടമർകാരകൻ കാമനൾപ്രീതിക്കായ്!

13. എത്രനേപത്മ്യമുണ്ടീവിധം ദുഷ്ട-
കൃത്യത്താലെ മലിമസ മായ്ബ്ദ്രവിൽ!
ശിഷ്ടമാനസം പൊട്ടാസ്താനായ് നീണാൾ
കട്ടിയേറും യവനികെ, വാഴ്ന്നീ!

VI

[വഞ്ചിപ്പാട്ട്]

1. ചാരു സതീമാലയിൽനിന്നു റിചീണുള്ളാരുരത്തം
 പൂരുഷമീരത്തിൻചാരത്താഞ്ഞണഞ്ഞപ്പോൾ
 ഏതാവൈദ്യുതപീഠിയൊന്നുൾപ്പുകുതുതരംമാറി
 ഭൂരിപ്രഭമാന്നനന്ദി പൂരുഷരൂപം.
 നിദ്രാവധുനാനാകെട്ടുകണ്ണാശ്ലേഷം വിട്ടുമാറി
 ഭദ്രനാം ഭക്താദാസൻ കൺമിഴിച്ചുനോക്കി.

2. നാരിപ്പുണ്ണക്കണ്ടുമാനതാർ നടുങ്ങിയെഴുന്നീറ്റി-
 ച്ചാരിതശാലിതൻ ശയ്യുപിട്ടൊട്ടുമാറി.
 “എന്തിനുകിനാവിൻകയ്യിൻപന്നിത്തരംതാനോ, ചന്താ
 ചിന്തിട്ടു മിക്കാദ്യുണിയാളാരു? ഞാനെങ്ങോ?
 വാനംവിട്ടുവീണാരുനൽപ്പൂന്തികൾക്കലപാൽ, സ്തംഭ-
 ലോകംവിട്ടുവീണാരുനൽ കല്ലുവല്ലിപാൽ,
 ലാലസിയ്ക്കുകൊച്ചുതാരയാരിവൾ ദേവനാരിയോ?
 ഭൂരിനാരിലാവന്യത്തിൻ ചാരുമുത്തിയോ?”

3. മന്ദസ്തിതമിതു മുന്യു കണ്ടതായ്ക്കണ്ണോതിട്ടുന-

സുന്ദരമലർ പൊഴിയും തുറന്നവാസം-
അമ്പലിക്കലയിൽ ക്ഷയിയാടും പൂവെണ്ണിലാവെളി-
കുഞ്ചനപ്പലരിയെടത്തൻ പൂങ്കവിടുകേന്തി”-

4. വീരവൃദ്ധ മീവിധു തിരതല്ലിടമ്പോൾലോല-
ലോചനതൻ ലോലകണ്ഠമെടുത്തുപാടി!

“ധീര, ചരമമുന്തേ! തവപേരും വോരും പരിഭ്രമം;
ഭാരതാധീശപരൻ തൻനൊരങ്ങളിരുൾ;
കൺകളുഴുവതെയു? കണ്ടതായേമ്മയില്ലെന്നോ!
നിൻകഴൽക്കു പണിയുന്ത കിങ്കരിയിവൾ.
സോമകോമളാകൃതേ, നിൻ വാർമുഖമകന്നീടവൻ
കാമിനിവർഗ്ഗത്തിലേവൾ കാമിയ്ക്കയില്ല!

5. അന്നടക്കുളത്തിൽക്കണ്ട സുന്ദരമാംഗല്യമൃത്തി-
മനീടത്തിലുടലാൻ ലസിയ്ക്കുകാമൻ-
ഏന്മനംചലിപ്പിയ്ക്കായ് ഷല്ലുവീണ കളുപോലെ,
വന്മരത്തി ലോളവെട്ടും പതാകുപോലെ
ഭൂരിസുന്ദരാകൃതേ, തൻപ്രേമഭവകലപ്പിണ്ണി
ദാസിയാമിവളെയെന്നു കടാക്ഷിച്ചുലും!

6. ചാരഗഭീരാകൃതിയാം സാഗരാഭിമുഖമായി-
ടാറുകളോടീടുന്നതി ഉത്തമമുണ്ടോ?

റിണലത്തി ലയന്നിട്രേവെ ഉളിത്താരത്തേ പ്പുൽകിൻ
 വേണ്ടിപ്പലരിസരാഗ മണവതില്ലെ?
 നോമെ നപ്പുണന്നിടവാൻ മാമുകിൽമാലചലിപ്പു;
 കാമകേമള, ഞാൻശേഷം പറയേണമോ?

7 പ്രേമവുനാണവുകലർന്നുടവെമ്പിയൊരമട്ടിൽ
 കാമിനിതൻ കളകണ്ഠം പാടിനിത്തവെ,
 വെൺകയ്യിൽ വസന്തരാവിൽ പ്പൊഴിച്ചിടും മൃദുഗാനം
 മണ്ണിയലും പൂവാടിയിൽ പ്പുളകംചേർക്കു,
 സ്തിഗ്ഘഗഭീരസപരത്തിലൊരനാലംപൊങ്ങി നന്നോ-
 മുഗ്ഘതൻ നീചഃശക്കൊലപ്പുടഹരേപാലൈ:-

8. “എന്തെന്തിതുകഷ്ട! മാത്രേ, ചിന്തിതമേവനീതി-
 നിന്തൊഴിൽനിനച്ചിടുമ്പോൾ വിചിത്രതന്നെ!! [യൊ?
 നാശകൂപത്തിൽ പ്പുതിയ്ക്കും വഴിയിലേയ്ക്കുരാതേവം
 വേശലാംഗി, തവപാദമെങ്ങിനെ നീങ്ങി?
 ഉന്നതാലർശൈലത്തിലേറീടേണ്ടും തവകാൽകുൾ
 നിമ്നഗക്കയച്ചുറിലേയ്ക്കുണ്ടുപോകയൊ!
 പട്ടമേയ്യം പാഴ്ക്കുടിയിൻ നിലയേത്ര ഭേദമേന്താൽ
 കൊട്ടാരത്തിൻമലീമസ ജീവിതത്തേക്കുൾ!!

9. രേഖവഗാത്രീരന്ദ്രമുഖം വിയത്തു ഹഃ! വിളപ്പുണ്ണ-
 പാടലശ്രീപനീർപ്പുവിൽ തുരഞ്ഞുചിന്നി-

അന്തിമേഘത്തുടപ്പൊടു വിടുതാരായേ പദംചൊങ്ങി
ഒന്തീന്ദ്രഗമനയോതി ഗൽഗഭകണ്ഠി:

10. “നാഥ,ചൊല്ലരുതീവണ്ണ, ഭാസിയെവെടിഞ്ഞി-
പൃതരാഗം ഭ്രമമെന്നുണ്ടാരായ്ക്ക ധീമൻ; [ടായ്ക്ക:
കാലടിത്താരിലപ്പിയ്ക്കും തുമധുളിപുണ്ട പുച്ചു
പാരം ചവുട്ടിത്തേയ്ക്കു ധയാ പുരുഷധർമ്മാ?”

11. യോധൻതുടനോതി:-“ദേവി,യോരാതേവാചൊ-
പാതിവ്രതുംകാററിൽപ്പാറംപഞ്ഞിയാക്കാതെ, [ല്ലിടാതെ,
പോയാലും; ശുഭ്രഭിത്തിയിൽ താർമഷികോരിവീഴ്ത്താതെ,
ചാരിത്രഗ്രന്ഥത്തിൽക്കേടുള്ളേടുചേക്കാതെ.
സീതയും സാവിത്രിയും പിറന്നുവളന്നുള്ള നാട്ടിൻ
വായുവും വെളിച്ചവും താൻ പോറാനിനെയും;
ശീലവതിദേവിയും ദമയന്തിയും നകന്നുള്ള
ഭാരതമാതാവിൻ സ്തന്ത്രം നകന്നു നീയും.
തുമണംരത്തിത്തുളുമ്പും പുകൾപുത്തദിവ്യവല്ലി
ഹാ! ഹാ! വിഷം തുകും പൂവിൻ പൊറമ്മയായൊ!!
പാലാഴിയിൽപ്പോൽ വിശിഷ്ടരത്നങ്ങൾ വിളഞ്ഞുള്ളമ-
ന്മാത്രഭൂവില്ലാ ജ്യേഷ്ഠകൾ പിറക്കയായൊ!!

12. പേലവാംഗി, മളിക്കണ്ടിലുഴുതിട്ടിരിപ്പുപ-
 ദേവദേവൻ കഴൽ ത്താരിലപ്പിറക്കിത്തോം; [പ്പും
 കന്മഷമേലാതെനെന്നു ചാരിമനഭോത്തരാളം
 തന്നിലീയവിളി പ്പെളി ലാലസിയ്ക്കട്ടെ.”

13. യോധകണ്ഠം വിരമിയ്ക്കേ, നൈരാശ്ര്യ നിഹത-
 പ്പേലവാംഗി യെഴുന്നേറ്റു പരിണതാഭം
 തൻശിരസ്സിൽനിന്നിഴിയും നീരാളപ്പുത്തുകിൽതക-
 ക്കണകപണിതം വാക്കും പാണി പത്മത്താൽ,
 നേരയോക്കിടവെ, കണ്ണീർത്തുരത്തുകൾ പുകുവിളിൽ
 ച്ചാലെയെളിയൊന്നു കൂട്ടി ലസിച്ചിടവെ,
 യൌവനം തുളച്ചിത്തുളപ്പും മാറിടത്തിൽ മുക്താഹാരം
 നവ്യശോഭം ചിലച്ചേറ്ററ മൊളിച്ചിന്നവെ,
 തെല്ലടുത്തുയോധനോടു വല്ലകീവാണിചൊൽകയായ്:-
 “വല്ലഭനീ നിൻഭാസിയെ കൈൽവാനൊഭാവം!
 കല്ലിലും കരുത്തുളളതൊ നിൻകര,ളിത്തരമൊരു-
 ഹല്ലപുഷ്പമുണ്ടോ ഗന്ധലേശമേലാതെ!
 താരിലോലുതുരധൃളി നുകരാത്തക്കർവ്വണ്ടുണ്ടോ?
 താമരനേന ഗ്ലീകകന്തി ചിന്താരേ യുണ്ടോ?”

14. മുനിലണഞ്ഞീടും സുധാ ചഷകത്തെത്തട്ടിനി-
 വിണ്ണിലുനരസ്ഥാനത്തിൽ ദ്രേവത്പമാളാൻ (ക

കോണികെട്ടും പണിത്തരം, ഹാ! ഹാസ്യത്തിനൊരു താരാ
 ധീമൻ, ചിന്താപഥത്തിൽക്കാർ നിറഞ്ഞുപോയോ ?
 വർത്തമാനസുഖം ഭാവിസ്വപ്നത്തിന്ന, യുപ്പിയുറയോ?
 സ്വപ്നം മരുമരീചികയാണെന്നുമാവാം:

15. മതങ്ങളിന്ദ്രജാലങ്ങൾ പണിചെയ്തൊരുലോക-
 കവി, ഭാവനാവിഹാരികരശിപ്പമൊ, [മൊ,
 അല്ലെന്നാക്കു തീർത്തുരജ്ഞാനം ചൊല്ലെഴുമിസ്വപ്നം ധീമൻ,
 വല്ലാതാകാശക്കോട്ടയിൽ വിഹരിക്കായ്ക്ക.

എന്തിനിക്കാരാധിവാസം? ചിട്ടച്ചിട്ടാമിപ്പോൾ ഞാൻ-
 ചിന്തിക്കും വസന്തമധു വാസപിടിക്കാനാ”.

16. ഏവമോതിയണഞ്ഞുടൻ യോധനെപ്പുൽകവാൻ-
 പേലവഗാത്രിയെ സിംഹം തൃക്കുമായ് നോക്കി. [ചെല്ലു

“പോടിമുഖേ, തൊട്ടുവെങ്കിൽ നിൻകരംവെട്ടിവിഴ്ത്തി
 നാണക്കേടെൻ കരവാൾക്കിന്നുണ്ടാമോക്കു നീ.
 ഭുജം, നിൻപുഞ്ചിരിയിൽ മയങ്ങാ പൂരച്ചനാണി-
 ഭുജംസനെന്നൊത്തുനിലതെററായ്ക്കുനീ;
 കൊണ്ടുപായ്ചോമിച്ചുകൊൾകുനിൻചാരിത്രാചര്യത്തു
 തീണ്ടിടാതെയെന്നെ, വല്ലപേപ്പിശാചിന്നും;
 അഗ്നിസാക്ഷിയായ് ഞാൻവെട്ട മമബന്ധി പ്രാണനോടു

കാരാതിനിയൊരക്ഷര മെന്നോടുരിയാടിടാതെ
നാരി, നീ നിന്നാലുംശരി പോയാലാശരി”

19. ഏവംവാക്യകൃപാണമന്നാഭിമാനരാക്ഷസിതൻ
നാസികയും ക്ഷയങ്ങളു മൂർത്തിടവെ,
വേഷംമാറിയവളൊരു വ്യാഗ്രപ്രിയെപ്പോൽച്ചീറിയേറാഃ
വേപിതഗാഗ്രിയായ്. അഷായോധനൈനോക്കി,

“നാളെനപുംസകമെ,നിൻനാവരൂത്തു വീഴ്ത്തിടീ-
ഭേദംനായും കുറുക്കണം നരിയുത്തിന്നും.”

20. എന്നലറിയാനൈരാഗ്ര്യം തുള്ളിച്ചിടും ഭേദത
മുന്നിൽ ഗംഭീരാകൃതിയാ മൊരുവൻവന്നു. [പോയ്;

ആജാനു ബാഹുമുസലം, ചുളിവിണയൻമാലം,
വീരശാന്തരസമോളം വെട്ടിടുന്നേരും,
ആരമ്യസപരൂപ,മെന്നാ ലധൃഷ്ട്യസപദാവംമനി-
ലാരെയുത്തൻ കല്പനകേൾപ്പിച്ചിടുംഭാവം.

21. ആയാളുരചെയ്യു:-ധീര പൃരഷ,മെദുർഗ്ഗാദാസ!
ഞാനിതാനിൻ കഴൽത്താരിൽ പ്പണിഞ്ഞീടുന്നു;
സാമ്യമേമ സമ്യസൈന്യാധിപൻ ‘ദിലിയാർചാ’ നിവൻ;
നിഞ്ചാരിതശുദ്ധിയിങ്കൽ സമ്പ്രീതനായോൻ ;
എല്ലാംഞാൻജാലകംവഴി നല്ലപോലെകണ്ടറിഞ്ഞേൻ;

ദുർല്ലഭപുരുഷഭവാനു സ്മൃതൃഹ്നന്തനൈ!
 കാരാഗാരക്കാർമ്മേഘനിൻ വാരൊളിമറയ്ക്കൊല്ലമേൽ
 പുരുഷപ്പുന്തികളെ, പുറത്തേക്കുപോരു.
 വാജിയിതാ കേറിയാലും, വാളിതെടുത്തുകൊണ്ടാലും,
 താവകരാജ്യം സനാഥമാക്കിക്കൊണ്ടാലും;
 നിന്നെപ്പോൽ സഹൃദയചരിത്രന്മാരാം പുരുഷർവാഴ്ചാ
 മന്നിടമെന്നെന്നുധന്യം സുന്ദരാത്മാവെ!”

* * * *

22. റാണിതൻ മലീമസകചയ്യുരേലോഷിച്ചുറക്കെപ്പു-
 കോഴികൂകി; കാകങ്ങൾ കശപിശക്രൂട്ടി;
 ഭൂരഹങ്ങൾ തമ്മിൽത്തമ്മിലെന്നോമന്ത്രിയ്ക്കുകയായി;
 മാരുതകിശോരകന്മാരങ്ങിങ്ങുപാഞ്ഞു.
 വൈകിളികൾ പരിഹാസം തഞ്ചിടുകൊഞ്ചലുതിന്തു;
 പുഞ്ചിരിവാരൊളിത്തികളൊട്ടൊടുതുകി.
 വെള്ളിത്താരാവിളക്കേന്തി, ചെവിപാത്തത്തുരം പൂണ്ടു
 നിന്നുപോയുദയശൈലംനിശ്ചേഷ്ടമായി!

23. സൂരപരിഭൂതയായ്നേ പത്മ്യംവിടുപ്രവിരള-
 താരയായ് തൻ മൈവിളത്തു പുലരിമാഴ്ചി;
 ലോലവിഭാതം പറഞ്ഞു നാട്ഞ്ജംപരത്തിവാത്ത്;

റാണിനാണക്കേടാണ്ടാത്തമത്വയെപ്പുകി!

24. മതബ്ദ്രാന്തിൽ ഹിന്ദുലോകം വെറുപ്പാന്റുകണ്ട
 ക്രമക്കേടുഭവാനത്ര പിണഞ്ഞുവെന്നോ! (രാജൻ!
 പൃതസംസ്കാരത്തിൻ കണ്ണ മെത്രവെട്ടിയുററിഭവാന!
 ശമധനൻ നിബിയുടെശാസനമിതൊ?
 പരക്കെക്കിടക്കംഹിന്ദു പ്പരവയിലെ രത്നങ്ങൾ
 തിരിച്ചുകാണതിനുള്ള കണ്ണുകൾ, ദൈവം
 കനത്തപൊൽക്കിരീടവും ചെങ്കോലും നല്കിയശിപ്പി,
 കനിഞ്ഞീലരുവാൻ ഭവൽബ്ദ്രാപ്രകേടിനാൽ!
 ഉപ്പുവെള്ളമെന്നായ് നണ്ണിബ്ദ്രവാനൊതിരസ്കരിച്ചു,
 ചപ്പുചവറിച്ചുമാറീടാൻ കല്പിച്ചു!

* * *

25. പുലരിജ്ജം, പൊൽപ്പനീർപ്പുവിനം, നന്മഴവില്ലി-
 ചെറുതായുസ്സുരുളിടും പരം പൊരുളെ, [നം
 പൂർണ്ണതയിൽ പിശുക്കുകാട്ടീടും ബ്ദ്രവൽച്ചെട്ടിതങ്ങൾ
 നിണ്ണയം മതിമാന്മാർക്കും ഭദ്രഹം തന്നെ!!

ടിപ്പുണി.

കന്നാഢ വണ്ഡം

പുസ്തകം
എന്നെ

1: അന്നനട=അരയന്നത്തെപ്പോലെ, മറ്റേതേതെ
 മായ നടത്തത്തോടുകൂടിയവൾ. ഉഷസ്സ്=പ്രഭാതം, ഉദാ
 രം=ശ്രേഷ്ഠം. യുവമിഹനഃ=രെയുവതിയും രെയുവാവും.
 ജായാ ... കൾ=ഭായ്യാഭേന്താക്കന്മാർ. നതാഃഗി=സുന്ദരി.
 ബന്ദി=യുദ്ധത്തിൽ പിടിയ്ക്കപ്പെട്ടവൾ.

2. വിഭാ.....പഃ=മദ്ധ്യാഹ്നസൂര്യന്റെപ്രതാപം
 വിജ.....ചില്ലി=അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുരികത്തെ ജയലക്ഷ്മി
 യുടെ വിജയപതാകയായി കല്പിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. പുരു.....ഗാ
 ത്രം=യുവാവിന്റെ ശരീരം പുരുഷസൗന്ദര്യം ആകൃതിയെ
 ട്തിട്ടുള്ളതായി കല്പിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു.

3. ഭേരീരവഃ=പെരുമ്പടയോട്ടം. അല.....
 ത്ത്=തിരകളുടെകൂട്ടം. പടലി=കൂട്ടം. വിണ്ടലഃ=ആകാശം.
 ജനാവലി=ആൾക്കൂട്ടം. പുരി.....കണ്ണകൾ=ഭേസുമുഹം ന
 ട്കമ്പോൾ ഭ്രമികലുഷിച്ചിരുന്നതിനെ പട്ടണം പേടിച്ചുവിറ്റ

രണ്ടു

ടിപ്പണി

ചുതായും മണിമാളികകൾക്കുള്ളിലിരുന്നവർ ഭയപ്പെട്ട് ജനലുകളടച്ചതിനെ മേടകൾ കണ്ണടച്ചതായും കല്പിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു.

4. താരം=നക്ഷത്രം. ധരം=ഭൂമി. വിലാ.....
 ത്നം=സ്മിരണം. അവാച്യം=അവർണ്ണം. കരുകം=സ
 ന്തോഷം. നയ.....ബു=കണ്ണീർ. പരിമാനം=വാടിയത്
 പയഃകണം=വെള്ളത്തുള്ളി. നളിനം=താമരപ്പൂവ്. പരിവാ
 ടി=സമ്പ്രദായം. വിലോ.....ളം=ഇളകിക്കൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്ന
 കൂറുനിരകൾ.

5. വരൂമിനി-സേന. ടിവാ.....ച്ച-സൂര്യനസ്ക
 മിച്ച. തമോ.....നിക-ഇരുട്ടാകുന്ന തിരശ്ശീല. സന്ധ്യയാ
 കുന്ന സ്മി ദേവിതയായ പ്രകൃതസ്മിയെക്കണ്ടപ്പോൾ തന്റെ
 കനകപ്പൊയ്ക്കയിലെ ക്രീഡനിർത്തി ഇരുട്ടാകുന്ന തിരയ്ക്കുള്ളിൽ
 മറഞ്ഞുവെന്നു കല്പന ഇവിടെ ഗദ്യോൽപേക്ഷ. വൃജം-കൃ
 ട്വം. സുഗാളി-സുന്ദരി. നിദ്രതം-ഛദ്രറവു.

രണ്ടാം ഖണ്ഡം

1. ഭാരതം.....രാജർ-ഇന്ത്യാചക്രവർത്തികൾ. മീ
 രം-മുത്തമണി. ഭാർതം.....സപത്നി-ഇന്ത്യാചക്രവർത്തിയ

ടെ ഭാഗ്യവെനാത്ഥം. ബന്ധിപുലത്തിൽ എതിർപക്ഷത്തിൽനിന്നു പിടിയുപ്പെട്ട സ്രീ.

2. തുലം-പഞ്ഞി

3. കാരാഗാരം-തടവു്. അറംഗസീബ് തന്റെ പിതാവായിരുന്ന ഷാജിമാൻ ചക്രവർത്തിയെ തടവുകാരനാക്കിട്ടാണ് സിംഹാസനാരോഹണം ചെയ്തതെന്നു ചരിത്രപ്രസിദ്ധം.

4. ലോകം-ജനങ്ങൾ. കാരണം-ഒരു വസ്തുവിന്റെ ഘേതു. കാര്യം-ഫലം. അവനവന്റെ കർമ്മഫലം അവനവൻ അനുഭവിയ്ക്കും; അപ്പുറന്റെ സ്വഭാവം മകനിലേക്കും പകരാതിരിയ്ക്കയില്ല. ഷാജിമാൻ ജമാംഗീർ ചക്രവർത്തിയെ രാജ്യലോഭംനിമിത്തം ബന്ധനസ്ഥനാക്കിട്ടുണ്ടല്ലോ. അപ്പുറന്റെ ആ സ്വഭാവം മകനും കിട്ടിയെന്നാത്ഥം.

5. ക്ഷണികജീവിതം-അല്ലജീവിതം. തൃഷ്ണ-ഭാഗ്യം. രാജ്യലോഭംകൊണ്ട് രാജാക്കന്മാർ എത്ര രക്തം ചൊരിയുന്നു. അല്ലകാലത്തേയ്ക്കു മാത്രം നിലകുന്ന ഈ ജീവിതത്തിനുവേണ്ടി ഇത്രയധികം കഠിനക്രിയകൾ ചെയ്യേണ്ടതില്ലെന്നു സാരം.

അതുകൊണ്ട് ആരും-ആരും ആവിർവ്വഹിക്ക-പ്രത്യക്ഷമാവുക. ഭാരതലക്ഷ്മി-ഇന്ത്യാസംഗ്രാജ്യ ശ്രീ. ചക്രവർത്തിയെ പേടിച്ചിട്ടുമാത്രമാണ് സ്നേഹിച്ചിട്ടില്ല ഇന്ത്യാരാജ്യം അദ്ദേഹത്തിന്നു കീഴടങ്ങിയത്.

7. സപ്തമം-ഇഷ്ടംപോലെ. മൈന്ദവലോകം-ഹിന്ദുസമുദായം. മലിയംക-7 ദ്വീപുക.

8. വിണ്ണ്-സപ്തം. സപ്തസ്തുത്യശ്രോണികൾ-സപ്തമയമായ നല്ലകോണികൾ വൈശ്വം-വിശുദ്ധത. അജ്ഞർ-അറിവില്ലാത്തവർ. മതങ്ങൾ പ്രകൃത്യാ മനുഷ്യന് അഭിവൃദ്ധിയ്ക്കുകയാണു്; അറിവില്ലാത്തവരുടെ അന്ധവിശ്വാസമാണു് അവയെ ഇത്രയും കേടാക്കുന്നതെന്നു് അഭിപ്രായം. വിപത്തുകൾ-ആപത്തുകൾ. അന്ധവിശ്വാസം നിമിത്തം അനേകം ആപത്തുകളും രക്തം ചെലുരിച്ചുലും ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതിനെ അനുസ്മരിച്ചുതൃപ്തപ്പെടുന്നു.

9. വിശ്വാസം.....ഹിന്ദുത്വത്തിലുള്ള വിശ്വാസം കൊണ്ടു് ചിലർ മതം മാറ്റാതെ മരിച്ചുപോയിവന്നു. പ്രാണൻ കയ്യിൽവെച്ചുകൊണ്ടു് ചിലർ രാജ്യം വിട്ടു് കൊററിനും പ്രാണനും ഉപജീവനത്തിന്നും പ്രാണൻ കൈയ്യിൽ വെച്ചു. ഉടയോൻ-രക്ഷിതാവു്. രേഖ-ആവുകയില്ല, പ്രയാസമാണു്. കരാളം-കഠിനം. മതസ്വാതന്ത്ര്യം മനുഷ്യന്റെ ആദ്യ

ഞെ ആവശ്യമാണ്; അതില്ലാത്തകാലം കഠിനം തന്നെ.

10. ആയുർവീ.....മുറിയിൽ—പുരാതന ആയുർവ്വേദ
ടെ വീയ്യാ പുരുഷരൂപമെടുത്തിട്ടുള്ളത്.

11. നിമ്മമതം-സ്നേഹമില്ലാതെ. തെറ്റൊന്നും-
വേഗത്തിൽ.

12. സഗർവ്വം-അമ്മമാരോടൊന്നിടയിൽ. ഭവ്യശീല-
മഗ്നമുപദ്രവത്തോടുകൂടിയവർ. പാരിച്ചിടം-വലിച്ചിടം
സാർവ്വം-അർത്ഥത്തോടുകൂടിയത് സർഗ്ഗാഭാവം-നല്ല
ഗുണങ്ങളാകുന്ന പുനോട്ടം. അസൂയാശ്രയാശൻ-അസൂയ
യാകുന്ന അഗ്നി. ആശ്രയാശശബ്ദം പ്രയോഗിച്ചതുകൊ
ണ്ട് അസൂയയ്ക്ക് തന്നെത്താൻ നശിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ശ
ക്തിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഗുണപൂജ്യ-ഗുണങ്ങൾകൊണ്ട് പൂ
ജ്യയായിട്ടുള്ളവർ. അപമാനം-യോഗ്യത പ്രാജ്യം-വ
ലിച്ചത്. ആജ്യം-നൈ.

13. പ്രജ്ഞം-ക്ഷോഭിപ്പിച്ചത്. നിതാന്തം-
ഏറ്റവും. മാതാധികം-കണക്കിലേറെ. ഗോത്രം-ഭൂമി
ക്ഷം-ക്ഷാമം. വദിച്ചു-പറഞ്ഞു.

14. തെറൊസ്-വേഗത്തിൽ. പറ്റലർപ്പാളി-ശ്രീകൃഷ്ണകൃഷ്ണം. ഭംഗ്യാ...-ജയം വളരെ അടുത്തസമയത്തു യോഗ്യപുരരാജാവു മരിച്ചു വീണ്ടവെന്ന് സാരം.

15. ഗതപ്രാണൻ-ജീവൻ പോയവൻ.

16. ധൃതകോശം-ച്യുതനത്തോടുകൂടെ. വിമല-നിമ്ല. ഗ്ലാനവദന-മുഖംവാടിയവൾ. നിമ്ലശാമഖണ്ഡം-നിമ്ലങ്ങളായ ദിയ്കകളുടെ മുഖങ്ങൾ. സൂര്യൻ അന്യമിയ്ക്കുന്നതോടുകൂടി സന്ധ്യയുടെ പ്രകൃതി മാറുന്നതും ദിങ്മുഖങ്ങൾ കറുക്കുന്നതും രാജാവിന്റെ മരണം നിമിത്തമാണെന്നുകല്പന. താരഹാരങ്ങൾ-നക്ഷത്രങ്ങളാകുന്ന മാലകൾ. വിവണ്ണൻ-വണ്ണമാറിയവൻ. ഭൂരിപരിതാപം-വലിയവ്യസനം. ആകാശം നക്ഷത്രമാലകളണിഞ്ഞില്ലെന്നു മാത്രമല്ല, കാറാകുന്ന കറുത്ത ഉടുപ്പണിത്തു് തന്റെ ദീപത്തെ പ്രദർശിപ്പിയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

മൂന്നാം ഖണ്ഡം

1. അവിച്ഛിന്നധാരം-ഇടവിടാതെ. ഭൂരി-അധികം. കണ്ണനീരിലും... ..-മനുഷ്യന്റെ ദീപം അവനെ കര

യിയ്ക്കുന്നേ ഉള്ളവെങ്കിൽ അത്ര വൈഷ്യമില്ല; എന്നാൽ ഇപ്പോൾ രാജ്ഞിയ്ക്കുള്ള ഭൂഖമാകട്ടെ കരയുവാൻകൂടി സാധിയ്ക്കാത്തവിധത്തിൽ അത്ര വലുതായുള്ളതാണ്.

2. നിരന്തരം-ഇടവിടാതെ. സന്സ്കരിയ്ക്കുക-പരിഷ്കരിയ്ക്കുക. വാനം-ആകാശം. മനുഷ്യൻ സുഖവും ഭൂഖവും ഇടവിടാതെ വന്നുകൊണ്ടിരിയ്ക്കാ. ഇതു രണ്ടും അവൻ സന്സ്കാരം സിലിപ്പാൻ ആവശ്യവുമാണ്. ഈ സംഗതി 'വാനം പൊഴിച്ചിടം' എന്നുതുടങ്ങിയ നാലു വരികൊണ്ടുസമർത്ഥിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു.

3. ഉദ്ദുക-ബലപ്പെടുക. പരിതാപം-വ്യസനം പരിപാകം-പാകം. മതിമോഹം-മനസിന്റെ മോഹം. സുഖവും ഭൂഖവും മനുഷ്യൻ സന്സ്കാരം ഉണ്ടാക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും സുഖത്തെ മാത്രമെ അവൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നുള്ളൂ. വാസ്തവത്തിൽ ഭൂഖമാണ് സുഖത്തേക്കാൾ മനുഷ്യനെ സന്സ്കരിയ്ക്കുന്നത്. ഇത് ആളുകൾ മായാമോഹംകൊണ്ടറിയുന്നില്ല.

4. ആശ്രയാശൻ-അഗ്നി. പാവനം-പരിശുദ്ധം രാജ്യസ്രീ-ക്ഷത്രിയസ്രീ. ഒരു സതിയുടെനിലയ്ക്ക് രാജ്ഞിയ്ക്ക് ഉടന്തടിചാടുവാൻ ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും രാജ്യഭരണത്തിനുവേണ്ടി അവർ സ്വന്തം ഇഷ്ടപോലും ഉപേക്ഷിയ്ക്കേണ്ടിവന്നു.

5. ഇവിടെ രാജ്ഞിയെ മലർവാടി മായം. ദുഃഖത്തെ കൊടുവേണലായും പ്രജകളെ വിഞ്ചുവെടികളായും കൽപ്പിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു; രൂപകാതിശയോക്തി അദ്ദേഹം.

6. മുഖംപാലെ. ...സുഖദുഃഖങ്ങൾ ഇടകലർന്ന കാലംകഴിഞ്ഞുവെന്നർത്ഥം ശാന്തിസമാധാനം-ശാന്തിയും സമാധാനവും. ക്ലാന്തി-ക്ഷീണം. ദുഃഖമയമായിരുന്ന സ്ഥിതിപോയിട്ട് വീണ്ടും യോഗ്യപരിധിയിൽ സുഖം ക്രമേണ വന്നു ചേർന്നു. ഏതു.....-ഏതു വലിയ ദുഃഖം വന്നാലും കാലക്രമേണ അതു തീരുമെന്നു സാരം. പ്രാപ്തം-ഉണ്ടായത്. നവദുഃഖം-പുതിയതായ വ്യസനം. സഹ്യവേദനം-സഹിയ്ക്കത്തക്കവേദനത്തോടു കൂടിയത്. കാലാന്തരം-കാലക്രമേണ. പുതുതായി ഒരു ദുഃഖം വരുമ്പോൾ അതുസഹ്യമായിത്തീർന്നുവെങ്കിലും കാലക്രമേണ അതു സഹിയ്ക്കാൻ സാധിയ്ക്കുന്നിടം-വിധി. കടന്നുപോകം-ദുഃഖംപോകം. പുതുതായി ഒരു ദുഃഖം വന്നാൽ അതിനെപ്പറ്റിത്തന്നെ വിചാരിച്ചുവിചാരിച്ചു ക്രമേണ അതില്ലാതാകയും ആ അനുഭവം മനുഷ്യന്റെ സംസ്കാരമായിപ്പരിണമിയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

7. വിയല്പക്ഷി-ആ കാശലക്ഷി. ചലൽക്കരം-ഇളകിയകൈ. ഉരുശോഭം-ശോഭയോടുകൂടിയവണ്ണം. അരു..... ഉദിക-സൂര്യനാകുന്ന പൊൻതളിക. സൂര്യനാകുന്ന പൊൻ

തളിക ആകാശലക്ഷ്മിയുടെ കയ്യിൽനിന്ന് വഴിക്കിവിണ്
കുടലിന്റെ തിരകളിൽ പതുക്കെപ്പതുക്കെ ആണ്ടുപോയി
എന്നു കല്പന. കലിതഭംഗ്യാ-ഭംഗിയോടുകൂടെ. താരാ.....
ലക്ഷകൾ-നക്ഷത്രസമൂഹമാകുന്ന വിളക്കുകൾ. പ്രതിലേഖ-
പ്രതിബിംബം, പകർപ്പ്

8. പാവ്.....വികൾ-വെളുത്തവാവുനാളത്തെ
പന്ത്രനെപ്പോലുള്ള മുചത്തോടുകൂടിയവർ. ദീപം-പ്രകാ
ശിമുക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്.

11. ആരാവം-ശബ്ദം. യാദോജാലം-ജലജന്തു
ക്കളുടെ കൂട്ടം. ക്ഷുബ്ധം-ഇളകിമറിഞ്ഞത്.

13. അരന്ധതീഭേവിയുടെ രൂപം ഏതു ചിത്രമെ
ഴുത്തുകാരന്റേയും ചിത്രങ്ങളെക്കൂടി കടന്നുനിന്നിരുന്നവെന്നു
സാരം.

15. ബന്ധി-യുദ്ധത്തിൽ തടവുകാരിയാക്കി പിടി
യ്ക്കപ്പെട്ട സ്ത്രീ.

16. ആരാ...മിഴി-ഇടതിങ്ങിയതും കുടിലവുമാ
യ ഇമകളോടുകൂടിയ കണ്ണുകളുള്ളവർ.

19. മാത്രാതിഗരാഗം-കണക്കിലേറെ ചുകപ്പ്;
അനുരാഗമെന്നും. ഇവിടെ ഇൽനാരയുടെ അനുരാഗ
ത്തേയും മറ്റും സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

20. സജ്ജം-രൈക്കിയത്ത്. സെന്ദ്രാത്രം-സ്നേഹം

നാലാം ഖണ്ഡം

2. പശ്ചാത്തപ്തം-മതിയായിട്ടുള്ളത്.

4. തിങ്ങിയിരുന്നതിങ്ങിയിൽ-ദിവസംപ്രതി. കയം-ജലഗർഭം. ആരു.....റുമേററം-സ്നേഹിയ്ക്കപ്പെടുന്ന ആളോ സുഹൃത്തുക്കളോ അറിയാതെ ഉള്ളിൽ ഒതുക്കിവെയ്ക്കുന്ന സ്നേഹം കൂടുതൽ വളയഭേദകമായിരിയ്ക്കും.

5. ഭാവനാസ്വപ്നം-സങ്കല്പസ്വപ്നം. സ്വപ്നം-യഥേഷ്ടം. കവിയും കാമകന്തും ഭാവനകൊണ്ടു സൃഷ്ടിക്കുന്നവരാകയാൽ, ഒരുപോലെയാണെന്നു പ്രസിദ്ധിയുണ്ടു്. കവി തന്റെ വികാരങ്ങളെയും വിചാരങ്ങളേയും ഭാഷയിൽ പകർന്നുതന്നുകൊണ്ടു് അവ നശിയ്ക്കുന്നില്ല; എന്നാൽ ഈ കാമകിയ്ക്കുകയെ വികാരങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തുവാൻ ഭാഷയില്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ടു് അവ ദിവസത്തോറും നശിയ്ക്കുക തന്നെ ചെയ്യും.

6. പുരുഷന്മാരെപ്പോലെ; കലീനകളായ സ്ത്രീകൾ അവരുടെ അന്തരാഗ്രഹം അത്രേവേഗം പുറത്തു കാണിയ്ക്കാറില്ല; പലരുടെയും അന്തരാഗ്രഹം എന്നെന്നും പുറത്തുവരാതെ വൃദദ്ധത്തിൽത്തന്നെ ലയിയ്ക്കുന്നുണ്ടെന്നു ഭാവം. ശ്രീല...സ്ത്രീതം-മധുരമായ പുഞ്ചിരി.

8. അവമതി-അവമാനം.

10. മദം...തങ്ങൾ-ഇളംകാറ്റിനാലിളക്കപ്പെട്ടവ

11. നിർവൃതി-സുഖം

12. ആത്തരാഗം-ചുവപ്പോടുകൂടി, അനുരാഗത്തോടുകൂടിയെന്നും. ശാര...വട്ട്-ശരൽക്കാലത്തിലെ മേഘമാകുന്നവെള്ളപ്പടർ. ആനന്ദമൃകം-ആനന്ദംകൊണ്ടു മിണ്ടുവാൻവയാത്തവായം. അനുരക്തയായസ്രീക്ക് പുരുഷസ്സൾത്തിൽ വസ്രം കിഴിഞ്ഞു പോകുമെന്ന് കാമശാസ്രപ്രസിദ്ധിയുണ്ട്.

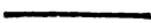
14. ശാരദശർവ്വരി-ശരൽക്കാലരാത്രി. ഭ്രാന്തമധുപങ്ങൾ-ചുറ്റിനടക്കുന്നവണ്ടുകൾ. സൂര്യോദയ...യാമം-ഇവിടെ ഭാവികഥയെസൂചിപ്പിക്കുന്നു. രാത്രി ചന്ദ്രൻറെറോളുയാണെന്നാണല്ലോ കവി.സങ്കേതം; അവൾ സൂര്യോദയത്തിന്നു ശ്രമിക്കുകയും തന്മൂലം നാശംവരികയും ചെയ്യുന്നു.

15. മുഗ്ധിംകൊട്ടാരത്തിലുള്ളവരെല്ലാം ഉറക്കമായി എന്നർത്ഥം.

18. നീരാളാർഹ്വാനം-നീരാളപ്പട്ടുകൊണ്ടുകൂടിയത്.

20. നീരദ...ഖംമുടി-ചന്ദ്രൻ ചേലത്തിന്നുള്ളിൽ മറഞ്ഞു. ഭ്രമ...ഘൃമായി-വൃക്ഷങ്ങൾഇളകിയില്ല, രാജ്ഞിയുടെ ചപലതകണ്ടിട്ട് ചന്ദ്രൻ മുഖം മൂടിയെന്നും വൃക്ഷങ്ങൾ സ്തംഭിച്ചുപോയെന്നും കവി കല്പിക്കുന്നു.

22. ഹസതചയാഭാസം-സുഖമാണെന്നതോന്നൽ. ശശപത്-ശാശപതം. കാചം-ഇരയക്കാശ്ശ്.

1. കണ്ഠീരവൻ-സിംഹം. സുപ്തൻ-ഉറങ്ങിയ വൻ. ആടൾ-കണ്ണാടി. ഭക്താദാസൻ ഉറങ്ങുകയായിരുന്നെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ യോഗ്യതകളെല്ലാം മുചത്തു കാണാമായിരുന്നു.

2. ധീരോദാത്തൻ-ഉത്തമനായകൻ. ശാന്തവിചി-തിരകളില്ലാത്തത്.

4. വാമേതരം-വലത്തേത്. വരൻപോകുന്ന ആപത്തിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

5. നാഗവേഷിതം-സപ്പുങ്ങളാൽ ചുറ്റപ്പെട്ടത്

7. ഉൽഭ...ശാക്ഷി-വിടൻതാമരയുടെ ഇതളുപോലുള്ള കണ്ണുകളോടു കൂടിയവൾ. വിണ്ണാർമരം-കല്ലുവൃക്ഷം. ദേവി-രാജ്ഞി, ദേവസ്രീയെന്നും. ഭക്താദാസനെയൊണ് ഇവൾ അമൃതമായും, കൽപ്പകവൃക്ഷമായും, നന്നോദ്യാനമായും കല്പിക്കുന്നത്. ഈ സ്വർഗ്ഗീയസുഖങ്ങൾ അനുഭവിക്കാതെ തന്റെ ദേവീപദം അനപത്ഥമാകുന്നതെങ്ങിനെയാണെന്ന് ആശങ്ക.

8. അപാംഗം-കടക്കണ്ണു്. ചക്രവർത്തികൂടി രാജ്ഞിയുടെ കൽപ്പന കാത്തുനില്ക്കുന്നുവെന്നു സർവം.

10. ശഘനീയം-കിടക്ക

11. ഭാര.....ഭ്രാട്ട്-ഇന്ത്യാചക്രവർത്തി. കോടി രൂപ-കിരീടം. ഉൽഗായ...ഭാന-വാഴ്ചപ്പെട്ട മഹിമകളോടുകൂടിയവർ.

12. ചാരിത്രത്തെ മനഃപൂജാതിയ്ക്കു മാത്രമുള്ള ഒരു പ്രത്യേക സൗകര്യമായി കൽപ്പിക്കുന്നു.

13. നേപതഗ്യാ-ബണിയറ. മലീമസം-മലിനമായവനിക-തിരശ്ശീല.

ആറാം ഖണ്ഡം.

1. രാജ്ഞിയുടെ സ്വർഗ്ഗം ഉറങ്ങിക്കിടന്നിരുന്ന ഭൃഗ്ഗാഭാസനിൽ ഒരു മാറ്റമുണ്ടാക്കി.

2. കിനാ...ത്തരം-സപ്തത്തിൽ കാണുന്നത്. ഭൂമി...മുത്തി-സ്രീസൗകര്യം മുത്തീകരിച്ചവർ.

3. സുന്ദരമ.....മാസം-ഭംഗിയുള്ള പുഷ്പം മന്ദഹസിയ്ക്കുംപോലെ ഇരുന്നു അവളുടെ പുഞ്ചിരി. അവളുടെ പുഞ്ചിരിയെ കവി, പുഷ്പമാസമായും വെണ്ണിലാവായും, പ്രഭാതത്തിലെ സുന്ദരകാന്തിയായും കൽപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

4. ഉഴറുക-ബലപ്പെടുക, പരിഭ്രമിക്കുക.

5. അടക്കളം-യുദ്ധഭൂമി മന്നിട...കാമൻ-ഭൂമി

യിൽ മനുഷ്യവേഷം കൈക്കൊണ്ടുവന്ന കാമദേവൻ. പതാക-കൊടിക്കൂട്ടം.

6. ചാരുതയും ഗാഭീരതയുമാണ് ആകർഷകതയ്ക്കു കാരണം; സമുദ്രത്തോടുചേരുവാൻ പുഴകൾപോലെന്നതും വെള്ളിനക്ഷത്രത്തെ പുണരുവാൻ പുലരി അടുക്കുന്നതും, മന്ദ്രനെ പുണരുവാനായി മേഘമാലകൾ ഓടിയണയുന്നതും എങ്ങിനെയൊ അതുപോലെ സുന്ദരവസ്തുക്കളെ ആസൂചിപ്പാൻ മനുഷ്യഹൃദയം ആഗ്രഹിക്കുന്നതിൽ അതുതപ്പെടുവാനില്ലെന്നു സാരം.

7. അവളുടെ മനോഹരമായ കണ്ഠസുധരം പൂവാടിയ്ക്കുകൂടി പുളകമുണ്ടാക്കുന്ന കയിൽഗാനംപോലെ ഇരുന്നു. നീച...ഹൃദയം-ചീത്ത ആശയം കൊലചെയ്യാനുള്ള പെരുമ്പറ. ഒരു കുറുക്കാരനെ കൊലചെയ്യുമ്പോൾ പെരുമ്പറയടിക്കുക എന്നതു പ്രസിദ്ധമാണ്.

8. നാശ...നീങ്ങി-അധഃപതനം തീർച്ചയാണെന്നുള്ളപ്പോഴേക്കു യാതൊരാലോചനയും കൂടാതെ ഭവതിഎന്തിനാണ് വന്നതു? ഉന്നതാദർശ-ചലിയ ആദർശത്തെ മുൻനിർത്തി ജീവിക്കേണ്ടവളായ നീ അധോഗതിയെ തന്നെ അന്താൻ വരിയ്ക്കുകയോ!

9. പാടലം-ഇളംചുവപ്പ്, റാണിയുടെ മുഖത്തു വിയർപ്പുതുള്ളികൾ പൊടിഞ്ഞതിനെ കവി പനിനീർപൂവിൽമഞ്ഞുതുള്ളി ചിന്നിയപോലെയും, സന്ധ്യാമേഘത്തിന്റെ ചുവപ്പുവിട്ട് നക്ഷത്രങ്ങൾ പൊങ്ങിയപോലെയും ക

ൽപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

14. സുധാചക്ഷുഃ-അമൃതപാത്രം. മരമരീചിക-മൃഗതൃണ.

15. ഇന്ദ്രജാലം ഇല്ലാത്തതിനെ കാണിക്കുകയും, ഭാവനാലോകത്തിൽ നടക്കുന്നവൻ ഇല്ലാത്തതിനെ പറകയും ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ട്, മതശാസനങ്ങളും കവിവണ്ണങ്ങളും വിശ്വസിച്ചാൻ പാടില്ല.

19. വേപിതഗാത്രി-വിറയ്ക്കുന്ന ശരീരത്തോടുകൂടിയവൾ.

20. ആജാ...സലം-മുട്ടുവരെ നീണ്ടുകിടക്കുന്ന തടിച്ച കൈകൾ. ആരമ്യസ്വപത്രപം-സുന്ദരാകൃതി. അധൃഷ്ടസ്വഭാവം-അടിക്കാൻ വയ്യെന്നു തോന്നിയെന്ന സ്വഭാവം.

22. മലി...യ്യ-ചീത്തപ്രവൃത്തി. ഭ്രമണങ്ങൾ-വൃക്ഷങ്ങൾ. വെള്ളി....ഉഷ്-ശുക്രനാകുന്ന വിളിക്ക് ഇപ്രഭാതവണ്ണം മുഴുവൻ രാജ്ഞിയുടെ ലജ്ജാവഹമായ പ്രവൃത്തിയെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രസ്താവങ്ങളായി കൽപ്പിക്കുന്നു.

23. സുരപരിഭ്രത-സൂര്യനിൽനിന്ന് ദൂരം ഏറ്റവൾ. നേപത്മ്യം-അണിയറ. പുലരി-പ്രഭാതമാകുന്ന സ്രീ, ഇതിൽ ഇൽനാരയുടെ അനുഭവം സൂചിപ്പിയ്ക്കുന്നു.

24. പരവ-സമുദ്രം.

25. ഭ്രമണം-ഉഴമിപ്പാൻ പ്രയാസമേതല്ല.

ക സു മാ ഞു ലി

[അഭിപ്രായങ്ങൾ]

“കരയാറാ വാസന കരടാറ വൃൽപ്പത്തിയോട് സമ്മേളിച്ചാലുണ്ടാകാവുന്ന ഫലം ഞാൻ ശ്രീമാൻ എഴുത്തച്ഛന്റെ കാവ്യങ്ങളിൽ സാധാരണമായി കണ്ടു വരാറുള്ളതാണ്.....ശബ്ദമാധുര്യം ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ കാവ്യങ്ങളിൽ പ്രഥമഗണനീയമായി കാണുന്നു.....ഇത്യാദിപദ്യങ്ങളും ഗാനശകലങ്ങളും ഏതു സഹൃദയനെയൊണ് കോപമയിക്കോളിക്കാത്തതു!!”

മഹാകവി ഉള്ളൂർ.

“ഇതിൽ കവി, തന്റെ വാസനയുടേയും വൃൽപ്പത്തിയുടേയും തളിച്ചയെ യഥോപിതാ പ്രകാശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.....നിഷ്കലപാതികളും കവിതാമർമ്മജ്ഞന്മാരും വൃൽപ്പന്നന്മാരായ കവിതിലകന്മാർ മി. ശങ്കരനൈഴുത്തച്ഛന്റെ കവിതകളെ പ്രശംസിക്കാതിരിയ്ക്കേയില്ല.”

പ്രഭാതം.

“കവിത ഒന്നു വായിച്ചാൽതന്നെ ഇദ്ദേഹം സാമാന്യം വാസനയുള്ള ഒരു കവിയാണെന്ന് ആർക്കും സമ്മതിയ്ക്കാതെ തരമില്ല; അത്രയും സൗന്ദര്യമുള്ള ഭവനാസന്ദ്രഭാവമാണ് കവിതയിൽ തെളിഞ്ഞു കാണുന്നത്; അതത്ര ഭാവങ്ങൾക്കനുഗുണങ്ങളായ ശബ്ദങ്ങളല്ലാതെ ഈ പുസ്തകത്തിൽ കാണാൻ സാധിയ്ക്കേയില്ലെന്നാണ് ഞങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം.”

വിജ്ഞാനസാഗരം.

“പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥം സഹൃദയന്മാരുടെ പ്രോത്സാഹനത്തെ അർഹിക്കേണ്ട ഒരു രമണീയ കാവ്യസഞ്ചയംതന്നെയാണ് ഉള്ളൂർ മഹാകവി പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുപോലെ കറയറവാസന ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഓരോ കവിതകളിലും സർവ്വത്ര പ്രസരിയ്ക്കുന്നുണ്ട്; അക്ലിഷ്ടവും സുകമാരവുമായ കാവ്യശൈലി ഇദ്ദേഹത്തിന് ജന്മസിദ്ധമാണെന്നു തോന്നുന്നു. ലളിതവും സരഞ്ജനവുമായ പദങ്ങളുടെ സ്വാധീനവും ഒട്ടും കുറവല്ല... “ശ്രീലവിഭാതത്തിൽ... അനക്ഷരമായ്.” എന്നിപ്രകാരം ‘ഭക്തഗീത’ത്തിൽ ഈശ്വരമാഹാത്മ്യകീർത്തനം ചെയ്യുന്നത് ഏതു വിശിഷ്ടകവിയ്ക്കും അഭിമാനം ജനിപ്പിക്കുത്തക്ക ആശയങ്ങളാകുന്നു; സാക്ഷാത് കാവ്യലഹരി കളിയാടുന്ന ‘പ്രണയലഹരി’യിൽ “താരം തളിരുമലച്ചു..... രാധ’ ആനന്ദതാഴ്ന്നിരിയ്ക്കുന്നതായ് വണ്ണിച്ചിരിയ്ക്കുന്നത് സുകമാരപദാവലികളാൽ ഹൃദ്യവും പ്രകൃതിരാമണീയകതയെ ചിത്രീകരിയ്ക്കുന്നതിലുള്ള പാടവത്താൽ അതിസരസവുമാണ്... ‘കസ്യമാഞ്ജലി’യിൽ ആകമാനംനിരക്രമമായി വിളങ്ങുന്ന വാസനാപരിവേഷിതമായ കാവ്യകലാചാതുരി ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന് ഒരു അനർഗ്ഘ്യാനുഗ്രഹമായിരിയ്ക്കുമെന്നുതന്നെയാണ് ഞങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം... മി. എഴുത്തച്ഛൻ സാഹിത്യകുഡുംബത്തിലെ കാരണവന്മാരുടെ വാത്സല്യപരിലാളനങ്ങളെ അർഹിക്കുന്ന ഒരു കവി തന്നെയാണ്.

അൽ അമീൻ.

മാനേജർ, ശ്രീ:രാമകൃഷ്ണാദയം പ്രസ്സ്,
 ഒ ല വ ക്ക ട്

ശുദ്ധി പത്രം

ഭാഗം	വരി	അഞ്ചലം	സുബലം
൭	൭	ചുവടു	ഇന്നു
"	൧൧	ഭ്രമ	ഭ്രമ
൧൩	൩	അണഞ്ഞിടാതെ	അണഞ്ഞിടാതെ
൧൫	൧	അവശ്യമാം	അവശ്യമാം
൨൩	൨	വെണ്മതികണ്ണിണ	വെണ്മതികണ്ണിണ
൩൦	൪	അതുതകര	അതുതകര
൩൦	൧൦	ഭൂകൾ	ഭൂകൾ
൩൧	൧൩	അടച്ചിടും	അടച്ചിടും
൩൭	൧൩	വിളപ്പാൻ	വിളപ്പാൻ
൩൯	൫	നിമത	നിമതയാമ
൩൯	൯	തുമത്തുകൾ	തുമത്തുകൾ
"	൧൨	ചിലച്ചു്	ചിലച്ചു്
"	൧൯	നീക്ക	നീക്കി
൪൦	൧	താരം	താരം
"	൩	സപ്തത്തിനായപ്പി	സപ്തത്തിനായപ്പി
"	൧൭	വല്ലേടത്തു	വല്ലേടത്തു
൪൧	൧൯	പാർപ്പണെ	പാർപ്പണെ
൪൫	൩	മണ്ണൊന്നുസൂര്യൻ	പ്രഭാതസൂര്യൻ

